

Radu Dinulescu

Profil de presă mai 2026

Radu Dinulescu (n. 16 aprilie 1956) este regizor artistic, scriitor, dramaturg, traducător și scenograf, una dintre figurile cu cea mai lungă și mai diversă prezență în teatrul românesc contemporan. Cariera sa acoperă patru decenii de activitate neîntreruptă pe scenele din România și Europa, marcată de o constantă deschidere spre inovație tehnologică și experiment formal, deopotrivă în teatru și în literatură.

Opera literară

Ca scriitor, Radu Dinulescu publică între 2021 și 2024 cinci romane la Editura Creator – Libris, fiecare propunând o inovație formală distinctă. Nu este vorba de o carieră literară care urmează tipare consacrate, ci de un proiect coerent în care fiecare carte deschide un teritoriu nou.

***Tegument* (2021)**

Primul roman, cel mai ambițios din punct de vedere arhitectural. Subtitrat „Romanul unui scenariu”, propune o construcție textuală fără precedent în literatura română: romanul autobiografic al autorului și scenariul de film pe care îl scrie în carantina pandemică din 2020 coexistă pe pagini adiacente, tipărite cu cerneală diferită — negrul narațiunii autobiografice față de albastrul de Voroneț al scenariului. Cititorul este invitat să aleagă propriul traseu de lectură: linear, alternativ sau selectiv. Un al treilea strat narativ —dat de dialogul direct cu cititorul cărții prin care îl învață cum să citească și să rezoneze la trama personajelor și la regulile de scriitură cinematografice — extinde opera spre originalitate. Scenariul din interiorul cărții fusese evaluat pozitiv de Centrul Național al Cinematografiei cu un deceniu înainte, ceea ce conferă întregului proiect o credibilitate rară: ficțiunea este validată de realitate.

PRESA DESPRE TEGUMENT

„Tegument” este „romanul unui scenariu”, după cum ne anunță coperta, dar și un incitant OZN literar. Lui Radu Dinulescu îi cunosc de peste patru decenii parcursul de om de teatru, acum îl descopăr în „rolul” de scriitor explorând cu savoare o zonă aflată la frontierele dintre mai multe genuri literare și vizuale. Demersul său insolit îi va răsplăti pe toți cei care vor intra în jocul lui narativ plin de suspans și de surprize...

– **Matei Vișniec** – scriitor

Dunărea de Jos

consiliul județean galați ● centrul cultural „dunărea de jos“

Tegument

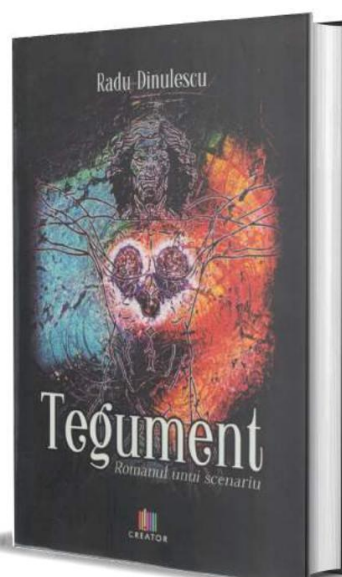
Gheorghe Bacalbașa

Undeva în anii șaptezeci ai secolului trecut doctorul Lupu fost șef al Ginecologiei din Galați originar din părțile Bistriței și Năsăudului povestea despre prima creație literară a lui George Coșbuc. Elev la liceul maghiar din Bistrița, a primit ca temă o compunere care să cuprindă verdele, albul și roșu, culorile drapelului unguresc. Pe o pajiște verde un câine alb își linge pata roșie a scris viitorul poet și a fost eliminat din școală pentru o săptămână. În mod normal l-ar fi exmatriculat, ne explica cu mândrie doctorul Lupu dar totuși tatăl său era protopop ortodox de Năsăud și autoritățile voiau să evite scandalul.

În creația „Tegumentul” (Romanul unui scenariu) Editura Creator. Brașov 2022 Radu Dinulescu ne prezintă precum Coșbucul din tinerețe o operă în trei culori (la propriu), scenariul în vișiniu, romanul cu negru și dacă albinele ar putea fi considerate la rândul lor o culoare, o a treia parte în albine, comentariul din off al scrierii celor două și al încadrării în canon, în care Dinulescu ne face complici pe noi cititorii.

Ca să încurce și mai mult lucrurile cartea este ilustrată cu imagini generate

pe computer ale prietenului său Armand Richelet-Kleinberg, menite să susțină scenariul care devine la rândul său un personaj savuros și credibil al romanului, probabil partea cea mai valoroasă a acestui tort diplomat așezat în straturi întrepătrunse. Mărturisesc că nu mi-a fost dat să citesc până acum un scenariu de film. Am citit piese de teatru dar acest lucru este cu totul altceva. La baza piesei de teatru stă replica, cărămida

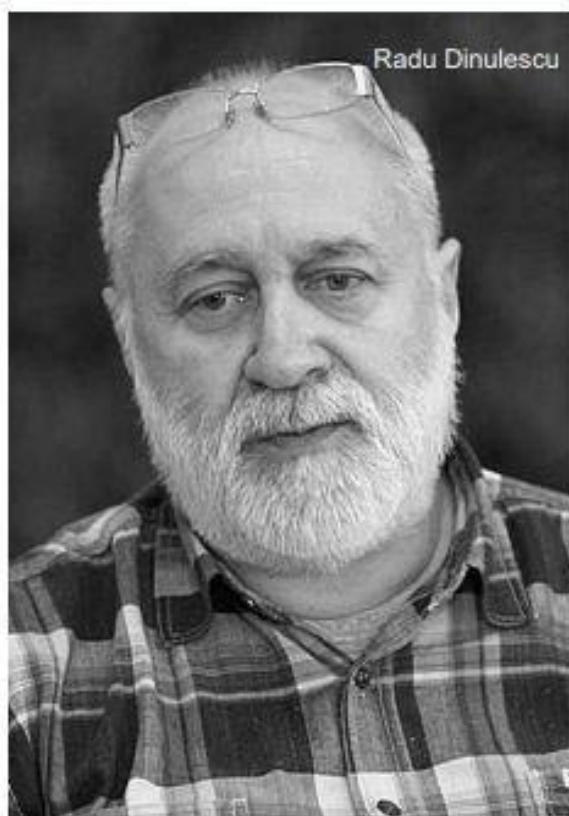


construcției dramatice rămâne cuvântul. Se ridică întrebarea dacă un scenariu de film poate fi o creație de sine stătătoare sau este numai o parte a unui întreg. La această dilemă Radu Dinulescu nu ne oferă un răspuns în partea scrisă cu aldine a volumului, cea care ne explică cum se structurează în cele cinci ritmeme un scenariu (IATC dixit). Oricum scenariul este hollywoodian și producerea unui film după acesta ar costa pe măsură, motiv care explică de ce își plimbă creația de peste un deceniu la diferite vederi în încercarea de a reuși în sfârșit s-o mărite.

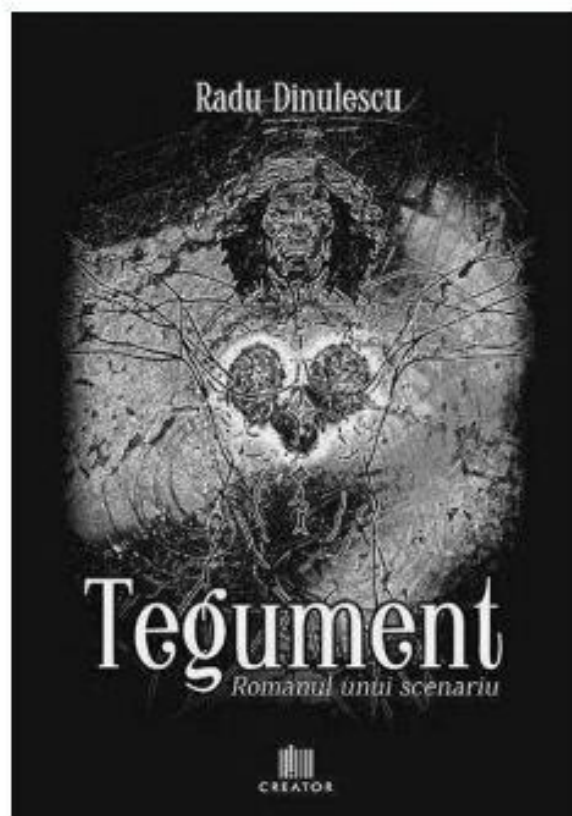
Poate de aici și obsesia pentru „Hollywoodul” lui Charles Bukovski în care acesta își expune avatarurile apariției pe lume a filmului bazat pe scenariul său, cu o cruzime ingenuă dându-i pe toți pe goarnă cu nume reale cu tot. Lecția lui Bukowski și-a însușit-o Dinulescu în roman care nu este romanul scenariului, ci al vieții sale de regizor, călător prin diverse teatre de provincie și a României anilor celui de al treilea mileniu. Ni se oferă în palmă cu bunele și cu relele, cu ingenuitate și fără rușine. Un roman îngrozitor de românesc în sensul bun al cuvântului.

El-autorul, Neli din Ferentari, Armand din Belgia sunt personaje vii și credibile născute din contemplație sinceră și adevăr. Peste istoria vieții de zi cu zi a personajului Radu Dinulescu irumpe fantasticul atât sub forma obsesiilor și temerilor subconștientului omenesc, cât și monstrul de neînchipuit Covid 19 care a depășit cu mult ce ar fi putut zămisli imaginația noastră. Și toate se rostogolesc ca un ghem împreună. Pe o pajiște verde Radu Dinulescu deapănă o poveste. Citiți-o, se petrec lucruri interesante.

Nu o să vă pară rău.



Radu Dinulescu



LE VIOLON D'INGRES

Doru MAREȘ

Stratul lucid și frații săi

Era puțin probabil ca, debutând în roman, un regizor tentat continuu de experimentare în limbajele și tehnicile spectacolului (de la tradiție până la inovație și anticipație) cum este Radu Dinulescu să nu simtă nevoia de a în-scena și cuvintele pe scândura lor de hârtie. Există o regulă a ambiguității, a misterului, a oniricului, a deadline-ului (toate în același perimetru spațio-temporal, luate/utilizate pe rând ori separat, la vedere ori disimulat) la care obligă necesarul de conotație, nu neapărat în sens lexical. Și, probabil, cea mai funcțională strategie de abordare a regulii este aceea din *Scrisoarea furată* a lui Poe: atât de „la vedere” încât mai că nu e de băgat în seamă. Deși, în *Tegument*, titlul romanului de debut lui Radu Dinulescu (legătura cu *Pielea* lui Malaparte nu este de la sine înțeleasă, dar nici de ignorat), nivelurile de lectură sunt declarate de la bun început. Titlul în sine lasă loc unei multitudini de interpretări, pornind fără prejudecăți direct de la anatomie, căci, într-un sens, așa este construit și textul. Voi aminti numai de al doilea strat al învelișului epidermic, cel „lucid” (și anatomicii sunt artiști ai cuvântului, s-ar zice), transparent așadar ca pielea sintetică inventată de profesorul Voiculescu la Clinica Sansevero sau ca titlul expoziției artistului plastic Darian Trisch. Lucidității ca transparentă nu-i răspunde însă deloc luciditatea lumii din vremea primului nivel al romanului, una dintr-un viitor de o distopie suportabilă, ca să zic așa. Și aici, autorul construiește primul nivel al cărții, un thriller care te ține cu sufletul la gură.

Straturile granulos și spinos (clar anatomistii sunt poeți care nu s-au descoperit!) țin de nivelul de jurnal (cu nume ba reale, ba inventate, ba doar cu inițiale relativ ușor de recunoscut) al unui scenarist în căutare de producător (nici Hollywoodul nu e așa de departe de București, s-ar zice...). Povești, nervi, ceva Covid pe la *Matei Balș*, nostalgii, sex dezlănțuit ar fi nivelul dermatic, pentru ca hipodermul să fie al ambiguității și soluțiilor care aduc la un loc, „în cuget și-n simțiri”, autorul și posibilul său cititor, prinși în desigurul aceleiași lumi și aceluiasi efort de a o pricepe și de a-i face față.

Într-un sens, unul flaubertian, toate nivelurile romanului sunt oglinda cu varii ape a autorului, nu degeaba unul dintre personajele esențiale ale thrillerului, Peter (din Pennsylvania, iubitul Evei din Transilvania), pare a avea puncte biografice comune cu autorul jurnalului (și al romanului, căci uneori naratorul și autorul...): „bănuielile pe care eu le am cu privire la identitatea lui Peter și la legăturile lui cu trecutul meu și, după cum vom vedea, și cu viitorul meu”. Un fel de: „Jesupçonneque Madame Bovary c'est moi!” Et pourquoi pas?

Grija lui Radu Dinulescu romancierul pentru relația cu spectatorul-cititor este cultivată permanent, cu grijă didactică și stânjeneală de decident sfios, ceea ce mă face să cred că plăcerea ludică este aceea care transpare dinspre hipoderm: „suntem amândoi de părți diferite ale misterului (...) Cititorul meu... Sper că nu ți-am creat prea multe dificultăți prin această permanentă fragmentare. (...) Pentru tine oricum nu contează regulile de structură, de vreme ce ai ajuns cu lectura până aici! (...) Pentru că, după cum vei vedea în curând, lucrurile vor începe să se întrepătrundă din ce în ce mai mult.” Drept care „nu mai pot fi sigur de nimic.”

Totuși, primul partener al scriitorului este instrumentarul, pachetul de strategii al actului de a scrie: „Scriu când mă roade. (...) Va fi un roman... despre scenariu. (...) În artă interesul este să amâni rezolvarea cât poți mai mult. Amânarea... (...) E necesar un pic de mister, de suspans... Ca și în viață, de altfel. O permanentă amânare...” Ca atare, cum ziceam, transparența stratului lucid, la fel ca a tegumentului din „operele” lui Darian Trisch (ghilimele îmi exprimă revolta față de expoziția *The Human Body*, care a trecut și pe la Antipa acum vreo nouă ani și care mi se pare o atroce și profanatoare demonstrație de kitsch, chiar dacă pentru autorul jurnalului s-a dovedit „cea mai răscolitoare experiență”), este de fapt o strategie nu doar a tergiversării, dar și a deturnării, a încurcării pistelor, pentru că, în definitiv, autor sau receptor, calea fiecare și de unul singur trebuie să (și-)o găsească. Este poate acesta cel mai provocator, mai seducător privilegiu al non-singurătății. Ca să parafralez un slogan al istoriei recente: numai împreună vom scrie/citi separat.

Or, Radu Dinulescu își ia lângă el (nevoia de public/spaima de singurătatea de după căderea cortinei, de după heblul definitiv, a omului de teatru? – a oricui, nu de alta dar „Jumea-ntreagă e o scenă și...”), dăscăindu-l permanent, nu doar potențialul cititor, dar și propria memorie culturală, de la Bukowski la Saramago, Pamuk ori Vișniec, iubitele exemplare ori pasagere, amicii ascunși sub sigle mai mult sau mai puțin transparente (pourles-connaisseurs...), dar și aduși în roman direct din viața reală, cum se întâmplă de pildă cu Armand Richelet-Kleinber, artist și informatician de vârf, împreună cu care regizorul, de data aceasta, a lucrat multe spectacole „care îmbină arta teatrului (...) cu imagine 3D stereoscopică sau holografică”, ținte din lumea politică, dar și situații din societatea imediată. Când goana thrillerului, meandrele de trăitului sau strategiile autoreflexive ale scrisului îi lasă răgaz, autorul răsuflă ușurat, poetic, amintindu-mi nu știu de ce (ba sigur că știu!) de horbota sentimentală din unele pasaje ale lui Mircea Horia Simonescu: „Miroase a covrigi calzi și a cafea. Cât miroase a covrigi și a cafea... e bine!”

TABLETA DE LUNI

Ionuț CRISTACHE – Avandpremieră la Festivalul BABEL

<https://www.gazetadambovitei.ro/educatie/cultura/tableta-de-luni-ionut-cristache-avanpremiera-la-festivalul-babel/>

Pornind de la o parafrizare bukovskiană, aceea că:” Un intelectual spune un lucru simplu într-un cuvânt complicat, iar un artist spune un lucru complicat într-un fel simplu”, iată-ne puși în fața unui fapt real din viața miraculoasă a acestui desăvârșit artist-intelectual - Radu Dinulescu, care prin acest roman-scenariu face o incursiune extrem de interesantă și incitantă, în două lumi ce pot comunica armonios, literatura și filmul, oferindu-ne un mesaj artistic profund. Când începi să citești această carte simți de fapt că toate cuvintele aleargă prin tine și te fac să intri într-un labirint sufletesc, stărnindu-ți o mare curiozitate de a îmbrățișa aventura vieții și de a afla adevărul poveștii bizare dintre Eva din Transilvania și Peter din Pennsylvania.

Dacă până acum Radu dirija poveștile teatrale, fascinantele sale spectacole cu marionete gigantice, cu imagine 3 D stereoscopice și fractali, de la un pupitru de comandă regizoral, acum îl descoperim într-o dublă ipostază, aceea de romancier- scenarist care slujește și modelează cuvântul cu talent din propriile-i povești de viață și din imaginația unui joc fantasmagoric, ce-i dau binețe în fiecare zi, într-un mod ambițios.

După cum mărturisește autorul: *În pântecul acestei opere, romanul și scenariul sunt ca doi gemeni bivitelini sau chiar ca doi siamezi*, dar fiecare are o ținută demnă redată prin culoare și conținut. Dacă Romanul ni se adresează mereu cu acest călduros și afectiv: *Dragul meu cititor* și are scrisă ”negru pe alb” toată pledoaria autorului pe care și-o numește răsfațându-se, *pălăvrăgeală plină de iluzii*, Scenariul scris în culoarea vișinie demască în subconștient, Noul, Începutul pasiunea arzătoare și dorința atavică de împlinire și de realizare a unui film cu un destin aparte hollywoodian.

Pozele-imagini impresionante și pline de sugestie, ca într-un album de artă, făurite cu atâta măiestrie de Armand Richelet- Kleinberg, un om-destin al vieții lui Radu Dinulescu, completează mesajul dându-i un blazon astral.

Structurată în cinci părți ce vorbesc despre *Transparența lumii*, *Clinica Sansuvero*, *Divinitatea*, *Marele Spectacol* și *Peter și Infernul*, cu acel Cuvânt de început, ca un preludiu ademenitor și întrebător: *De ce nu sunt eu Bukovski?* și cu acea Încheiere la cheie în care Cititorul este sfătuit să citească celebrul *Holliwood* bukovskian și să-l socotească un posibil preambul al peripețiilor următoare din producția filmului TEGUMENT, această primă carte, publicată la prestigioasă Editura Creator/ Libris, îi conferă lui Radu Dinulescu o altă șansă frumoasă a vieții sale, acea de a trăi din plin în mrejele succesului livresc, apelativul de scriitor publicat, motivat de a continua să scrie mai departe. Este extraordinar cum El ni se destăinuie, lăsându-se ajutat de prieteni, ascultându-le sfaturile, dar marea reușită a lui vine ca un răspuns tocmai din modul lui de a-și

urma traseul incoruptibil al destinului său artistic de pelegrin neobosit al artei și de căutător perpetuu al celui mai mare adevăr al vieții.

Parcurgând această lume nouă, cu personaje stranii care trăiesc și se hrănesc fabulos din talentul și imaginația autorului, avem impresia că asistăm la un propriu tegument al cuvintelor ce nasc speranța celei mai fericite prelungiri - un sublim deznodământ al acestui roman-scenariu: FILMUL!

Radu Dinulescu în măreția unui spectacol-film al vieții!

Iubite Cititor, când pătrunzi în lumea lui Radu Dinulescu, de la bun început e bine să știi că vei fi pus în fața unei experiențe inedite din care, cu siguranță, vei avea ceva nou de învățat. Fiecare poveste lui este plină de revelații, iar revelația în această carte pornește tocmai de la titlu, când tu ca și Cititor, îți pui întrebarea atât despre sensul propriu, cât și despre cel figurativ, al acestui cuvânt: tegument. Pornind de la o parafrizare bukovskiană, aceea că: „Un intelectual spune un lucru simplu într-un cuvânt complicat, iar un artist spune un lucru complicat într-un fel simplu”, iată-ne puși în fața unui fapt real din viața miraculoasă a acestui desăvârșit artist-intelectual – Radu Dinulescu, care prin acest roman-scenariu face o incursiune extrem de interesantă și incitantă în două lumi ce pot comunica armonios literatura și filmul, oferindu-ne un mesaj artistic profund.

Dacă până acum Radu dirija poveștile teatrale, fascinantele sale spectacole cu marionete gigantice, cu imagini 3D stereoscopice și fractali, de la un pupitru de comandă regizoral, acum îl descoperim într-o dublă ipostază, aceea de romancier-scenarist care slujește și modelează cuvântul cu talent din propriile-i povești de viață și din imaginația unui joc fantasmagoric, ce-i dau binețe în fiecare zi, într-un mod ambițios.

Când începi să citești această carte simți că, de fapt, toate cuvintele aleargă prin tine și te fac să intri într-un labirint sufletesc, stârnindu-ți o mare curiozitate de a îmbrățișa aventura vieții și de a afla adevărul poveștii bizare dintre Eva din Transilvania și Peter din Pennsylvania.

După cum mărturisește autorul: În pântecul acestei opere, romanul și scenariul sunt ca doi gemeni bivitelini sau chiar ca doi siamezi, dar fiecare are o ținută demnă redată prin culoare și conținut. Dacă Romanul ni se adresează mereu cu acest călduros și afectiv: Dragul meu cititor și are scrisă „negru pe alb” toată pledoaria autorului pe care și-o numește răsăfășându-se, pălăvrăgeală plină de iluzii, Scenariul scris în culoarea albastră demască în subconștient, Noul, Începutul, pasiunea arzătoare și dorința atavică de împlinire și de realizare a unui film cu un destin aparte hollywoodian.

Pozele-imagini impresionante și pline de sugestie, ca într-un album de artă, făurite cu atâta măiestrie de Armand RicheletKleinberg, un om-destin al vieții lui Radu Dinulescu, completează mesajul dându-i un blazon astral.

Structurată în cinci părți ce vorbesc despre Transparența lumii, Clinica Sansuvero, Divinitatea, Marele Spectacol și Peter și Infernul, cu acel Cuvânt de Început, ca un preludiu ademenitor și întrebător: De ce nu sunt eu Bukovski? și cu acea Încheiere la cheie în care Cititorul este sfătuit să citească Holliwood

bukovskian și să-l socotească un posibil preambul al peripețiilor următoare din producția filmului TEGUMENT, această primă carte, publicată la prestigioasa Editura Creator (Libris), îi conferă lui Radu Dinulescu o altă șansă frumoasă a vieții sale, acea de a trăi din plin în mrejele succesului livresc, apelativul de scriitor publicat, motivat de a continua să scrie mai departe. Este extraordinar cum El ni se destăinuie, lăsându-se ajutat de prieteni, ascultându-le sfaturile, dar marea reușită a lui vine ca un răspuns tocmai din modul lui de a-și urma traseul incoruptibil al destinului său artistic de pelegrin neobosit al artei și de căutător perpetuu al celui mai mare adevăr al vieții.

Parcurgând această lume nouă, cu personaje stranii care trăiesc și se hrănesc fabulos din talentul și imaginația autorului, avem impresia că asistăm la un propriu tegument al cuvintelor ce nasc speranța celei mai fericite prelungiri – un sublim deznodământ al acestui roman-scenariu: FILMUL!

Permiteți-mi să culeg cu mîgălă aceste cuvinte din carte: Destinul așază lucrurile atât de bine, în matca lor, încât nu-ți mai rămâne decât să-ți pui un pahar de țuică și să ciocnești, bulbucându-ți ochii! și să vin cu această întrebare, strigând din rărunchi: Oare viața bate filmul? **Claudia Motea, actriță/scriitoare**

Trilogia gălățeană

Diversiune în eter (2022), Confreria Tropicana (2023), Copacul veronese (2024)

Cele trei romane formează o frescă socială și umană întinsă pe trei cincinale din perioada comunistă: 1966–1970, 1971–1975 și 1976–1980, cu epicentrul în cartierul Țiglina I din Galați. Adolescența, teatrul, muzica rock, radioul „Metronom”, minciuna comunistă și Securitatea sunt materiile prime ale acestei cronici de generație, scrisă cu umor și luciditate.

Diversiune în eter introduce o premieră absolută în literatura română: este primul roman din România care propune o relație organică între carte și un site web dedicat, accesibil prin coduri QR integrate în text. Site-ul *volga-neagra.com* pune la dispoziția cititorului clipuri, documente, fotografii și muzică din epocă, transformând lectura într-o experiență multimedia completă. Pornind de la fapte reale, povestea se dezvoltă rapid în fantastic, iar fiecare personaj înglobează experiența de viață și destinul mai multor figuri reale, condensate într-o singură construcție ficțională. O altă inovație formală a romanului: autorul își întâlnește propriile personaje înainte de a finaliza cartea, iar acestea îl influențează în direcția unei dezvoltări epice mai interesante. Discuțiile cu personajele dezvăluie mistere din epocă și actualizează conflicte din trecut.

Confreria Tropicana reproduce o multitudine de dialoguri prin intermediul mesajelor de pe WhatsApp, așa cum s-au desfășurat ele în realitate și modificate în scop dramaturgic — o formulă narativă inedită în literatura română.

Copacul veronese introduce un dispozitiv narativ inedit: autorul construiește un casting — o fișă de distribuție, așa cum se face în teatru sau în cinematografie — în care fiecărui personaj îi corespunde fotografia unui actor de film de renume mondial, ales la vârsta aproximativă a personajului. Castingul este accesibil printr-un cod QR integrat în roman (<https://o2o.to/i/AFZUTNBJG9V4>) și găzduit pe site-ul care acompaniază seria, sub pagina dedicată „Casting”. Cititorul este astfel invitat să

populeze lumea ficțională cu fețe reale, transformând lectura într-o experiență vizuală și participativă.

PRESA DESPRE TRILOGIA GĂLĂȚEANĂ

TRIBUNA

numărul
552

Director
fondator:
Ioan Slavici

Revistă de
cultură • serie
nouă

ANUL XXIII
1-15
SEPTEMBRIE
2025



Consiliul Județean Cluj

7 lei

Victor Neumann

Trecutul prezent: Romanul unei generații

Despre care generație este vorba: una eșu- D ată sau una implicată în ideologiile și regimurile politice din „secolul extre- melor”?; una ignorând fascismul și comunismul sau una asumând tragediile provocate de ace- tea? Mi-am pus aceste întrebări citind romanul lui Radu Dinulescu, *Diversiune în eter*. Romanul unei generații (Editura Creator, Brașov, 2022). E primul volum din Trilogia gălățeană, o remarca- bilă mărturie a felului în care o parte a românilor au trăit ori au supraviețuit în „epoca de aur”, s-au școlarizat, au muncit, au refuzat ori au acceptat totalitarismul comunist. Alături de studiile ori manualele de istorie a comunismului, esențiale sunt mărturiile scriitorului despre trecutul re- cent. Locul și rolul literaturii, memoriilor, bio- grafiilor și autobiografiilor este acela de a valida sau nu datele arhivistice, de a readuce în prim plan relațiile interumane, comunicarea și lim- bajele epocii, persoana și colectivitatea. Dincolo de atrăgătoarele și atașantele povești și povestiri, literatura vine în întâmpinarea necesarelor exa- minări ale istoricului. Regizor de teatru și film, scenarist implicat în fenomenul teatral mondi- al, Radu Dinulescu e un povestitor de vocație, memorabilele sale experiențe de viață devenind subiectele romanului.



Aparent fictive, multe din- tre personajele, problemele, descrierile din carte sunt reale. Timpul și locul în care se întâmplă o mare parte din viața și acțiunile cărții *Diversiune în eter*. Romanul unei generații își au importanța lor: anii '60-'80, Galați, Combinatul Siderurgic, cartierul Tiglina, teatrul.

Victor Neumann

Radu Dinulescu povestește propria copilărie și adolescență din România celei de-a doua jumătăți a secolului trecut. O face prin prisma mediului social în care s-a născut, a stilului de viață moștenit din familie, a școlii și a copii- lor de cartier, a vecinilor, a oamenilor din jur, a colegilor de clasă, a dascălilor școlii, precum și prin „gașca” de adolescenți inventând activități și mesaje paralele ori în răspăr cu normele im- puse de autorități.



Copilărit în Galațiul cu iz cosmopolit, generația lui Dinulescu descoperise televizorul, filmul, spectacolul de teatru, muzi- cile rock și Jazz, Radio Europa Liberă cu celebra emisiune *Metronom* a lui Cornel Chiriac. Încă de la o vârstă fragedă fuseseră atrași de amor, dar și de magia iubirii. Învățaseră câte ceva în școală, dar mult mai multe din experiențele din cartie- rul muncitoresc în care le-a fost dat să trăiască și unde apropierea de noul și celebrul Combinat Siderurgic, de muncitori, de felul de a fi și de a gândi al locuitorilor din cartier le-a oferit șansa de a se elibera întrucâtva de constrângerile despo- tismului ceaușist. Și nu numai... „Am aflat de la Gerula că un anume Cornel Chiriac, un promo- tor al muzicii tinere, a fugit în Occident și a relu- at o emisiune «Metronom» de la Radio România și acum se numește «Metronom în libertate». Și din luna iunie (1969), putea fi ascultată la Radio Europa Liberă. Avea deja o audiență uriașă, mai ales printre tineri, pentru că, odată cu plecarea sa în Occident, a luat cu el, practic, majoritatea pu- blicului său ascultător... Emisiunile sale erau un fel de școală a gustului muzical pentru tinerii din țară.... Cu toate riscurile pe care le implica statu- tul de ascultători ai unei «oficine a dușmanilor poporului» sau «Melita» cum i se mai spunea, elevii de atunci își manifestau deschis admirația pentru Cornel Chiriac și îi trimiteau nenumărate scrisori (p.253).

Cititorii se vor regăsi în faptele, evenimen- tele, acțiunile și ideile romanului. Bancurile, umorul și structura de gândire a celor mulți sunt prezente peste tot. La fel, pregătirea, meseriile, așteptările, plăcerile, precum și sacrificiile pen- tru supraviețuirea de pe o zi pe alta. Romanul devine excepțional prin fiecare paragraf, reușind când o subtilă, când o directă legătură cu ideo- logia și dictatura regimurilor Dej și Ceaușescu. Fabuloase - întrecând imaginația - sunt jocul cu table și tăblițe, „gașca” și inițierea în viața de grotă, scormonitul în gunoaie, anii 1967-1969 în România comunistă și în Franța democratică, vecinătatea blocurilor în care locuiau specialiștii francezi care lucrau la Combinat și care deve- niseră o provocatoare atracție pentru copiii din cartierul Tiglina.

„Intr-o bună zi, gașca noastră a început să cerceteze această lume nouă, atât de deosebită, și să ia contact cu ea prin diferite for- me. Mai întâi cercetând și găsim tot felul de lu- cruri la tomberoanele cu gunoi din boxa special construită între blocuri, spre faleza încă sălbatică a Dunării... asta s-a întâmplat mai ales în vara lui 1967, când lucrările la laminorul Slebing și la Fumalul 1 erau în toi și au venit foarte mulți specialiști străini în Partizanilor. Noi, cei de la C. 29 și C.30, stăteam cel mai aproape de blocurile francezilor. Mergeam ades și îi chemam pe copiii de acolo să se joace cu noi. La urma urmei și ei erau cu cheia de gât. Diferența dintre ei și noi era că noi jucam tăblite cu capace de bere aplatizate, pe care le răsuceam cu cheile de la casă, «caste- lul» sau «9 pietre» un joc cu pietrele puse una peste alta și carte trebuiau dărmate cu o minge de cârpă... iar ei aveau jucării din cele mai sofisti- cate: mașinuțe în miniatură, pistoale de cowboy, roboți, figurine cu indieni și soldați de plastic, personaje de benzi desenate, lego, meccano, te- kno cu piese din lemn, din plastic sau din me- tal... și mai ales nu trebuiau să scormonească în gunoi" (pp.103-104).

Memorabile su sunt multe fragmente, ele de- scriu cu precizie condiția deviată individuală și colectivă într-un regim închis. În cazul „găștii” am identificat acea asociere încercând o breșă sau o lovitură în sistem, inventând forța ce par- ticularizează micile sau mai numeroasele co- lectivități, nu și individualitatea. E locul în care puteau fi însușite ori rejectate criteriile și princi- piile formatoare de caracter. Cât privește compa- rația româno-franceză ea depune mărturie des- pre distanța ce separa Estul de Vestul Europei, ceea ce rămâne de dorit să fie exemplificat și problematizat în viitoarele manuale de istorie a comunismului. „Și, dacă în parcare blocului nostru erau maximum trei sau patru automobile, în fața blocurilor francezilor erau peste o sută... Practic, fiecare venise la Galați cu mașina pro- prie, deși distanța era foarte mare, dar probabil că erau obișnuiți să circule astfel și să nu depindă de niciun mijloc de transport în comun, iar în anii '60 să obții o mașină în România era o utopie...” (p.103).

Cunoscând programele de industrializare forțată, urbanizare planificată, formare a „omu- lui nou”, generația postbelică descoperise repede excesele regimului comunist. Alteori, fără să fi fost convinsă de propagandă, s-a apropiat ori s-a identificat cu autoritarismul instituțiilor oficiale ale statului. „Codul derbedeilor”, comunicarea dintre indivizi și grupuri, competiția, bătaia și cooperarea (Ciombe, pp. 237-240), ne arată cine, cum și de ce acumulează puterea simbolică ori reală, lasă să identificăm fie posibila evoluție spre emancipare de sub servitute, fie deprinderea unui cinism ce avea să devină vizibil după căde- rea regimului totalitar în 1989.

știință, minciunile dezvăluind o statornică preocupare și afirmare a ierarhiei de partid și a puterii ei politice. Pe de altă parte, deindată ce se rupe de ideologie, creația literar-istoriografică nu poate trișa. Prin rememorarea biografiilor și emoțiilor, ea se apropie de adevăr, fără de care nu vom afla și nu vom înțelege nicicând originile și structura de gândire a fostelor și actualelor seg- mente sociale dominante din România,

Spre deosebire de cehi, mulți români păreau absenți în fața nedreptăților, iar intelectualii nu probaseră o rezistență, o asociere și o organizare împotriva persecuțiilor. Fie resemnat, fie mul- țumit cu micile concesi liberale din partea co- muniștilor, pătura inteligentă a societății române ratase ocazia de a gândi și a formula programe politice. „16 ianuarie 1969, studentul Jan Palach și-a dat foc în Piața Venceslav din Praga în semn de protest față de noua suprimare a liberei exprimări (p.230).

În vorbele, jocurile și pasiunile românilor de la finele veacului trecut nu s-a petrecut nimic si- milar revoltelor civice din Cehoslovacia, Polonia și Ungaria. Nici măcar la nivelul elitelor intelec- tual-profesionale. Iată de ce cred că „istoria pare cu atât mai suverană, cu cât ne-am pierdut iluzia că o putem stăpîni.... A înțelege și a explica tre- cutul nu mai înseamnă un lucru atât de simplu" (F. Furet corespondență cu E. Nolte, Fascism și comunism, Art, București, 2007). Chiar si desco- perirea mizeriilor - nici atunci și nici astăzi - nu a mers atât de departe încât tânăra generație din România să atace fundamentele regimurilor totalitare.

Fără o reflecție despre timp vom ignora contextul, vocabularul, asociind premoderni- tatea și postmodernitatea, ficțiunea și realita- tea, discursul speculativ și cel bazat pe adevăr. Temporalitatea la care trimite romanul e mai complexă decât pare la prima vedere, universul lumii adolescente pe care ni-l descrie demon- strând câtă cultură a comunicării, a artelor, a is- toriei și a ideilor politice exista, câtă educație și mai ales ce fel de oameni și caractere se formase- ră în acea epocă. Impresionante și lesne de recu- noscut sunt trăirile, preocupările și inventivitatea unei generații românești ce părea că își dorește să întoarcă spatele deopotrivă comunismului și fascismului. Toate par a fi exerciții de emanci- pare, căutări ale modernizării și modernității în cazul est-europenilor.

Radu Dinulescu: "Diversiune în eter" - o carte de aventuri care intră în profunzimile problematicei anilor '66 -'70



"Diversiune în eter" este o carte de aventuri care are un iz polițist "până la un punct", dar intră și în "profunzimile problemelor și problematicei" din anii '66 - '70, a afirmat Radu Dinulescu, autorul volumului, joi, la lansarea cărții care a avut loc în cadrul Festivalului Internațional de Teatrul "Toma Caragiu". El a precizat că volumul a fost lansat prima dată la Galați, "acolo unde se întâmplă practic majoritatea evenimentelor și aventurilor din carte". "Este o carte de aventuri, până la urmă, care are un iz polițist până la un punct, dar intră și în profunzimile problemelor și problematicei din anii '66-'70 care corespunde într-un fel cu construirea combinatului siderurgic de la Galați, cincinalul '66-'70, dar în același timp și cu emanciparea tinerilor, să nu uităm că în paralela fost '68-ul de la Paris, festivalul de la Woodstock, au fost multe evenimente de care tinerii noștri din România aflau mai multe de pe alte unde, de aici și numele de 'Diversiune din eter'", a declarat regizorul Radu Dinulescu, pentru AGERPRES. El a precizat că volumul "este, de fapt, un document al

securității unde cumva se analiza activitatea Europei Libere, a unor tineri din România care scriau Europei Libere și cumva se comandau anumite acțiuni, anumite combinații pentru a-i convinge pe cei de la Europa Liberă să o lase mai moale". "Ce putem înțelege despre aceste combinații? Invitai la o bere pe unul care vorbea la Europa Liberă, să-l convingi să o lase mai moale că socialismul este corect și frumos? Nu! Însemnau bombe, asasinate, urmăriri și așa mai departe. Deci romanul atinge și această problematică a informației, a lipsei de informații, a modului cum se obțineau în acea perioadă informațiile și, până la urmă, la educația acelei generații, pentru că pe de o parte erau sloganurile comuniste și așa-zisă curățenie a societății comuniste, dar comuniștii de fapt erau oameni normali, care se iubeau, se furau, etc", a apreciat autorul. El a mărturisit că simțea nevoia de mult timp să scrie, iar anul acesta, la 66 de ani, a scos două volume - "Tegument" și "Diversiune în eter". "Am ieșit cu 'Tegument', o carte care este cu totul în altă direcție și care prezintă, într-un fel, societatea americană și consumul de artă acolo, în paralel cu dezvoltarea mafiei, a medicinei și a artei, cu ce se întâmplă cu autorul care a scris povestea respectivă, și această carte care este cu totul pe alte coordonate și care vorbește mult mai mult despre România, două zone ale României, în primul rând aceea a tinereții noastre, a anilor '60 și a perioadei de acum, pentru că sunt foarte multe trimiteri prin personajele pe care le-am adus în carte - m-am întâlnit cu ele după ani de zile, le-am cerut voie să scriu despre ele, să le modific destinele, să le comasez cu destinele altor personaje ca să poată deveni literatură - și am simțit nevoia să scriu despre colegii mei, despre perioada mea de detenție și să o aduc în actualitate, pentru că eu consider că încă lipsește foarte multă informație din perioada respectivă", a afirmat Radu Dinulescu. Autorul a menționat că volumul conține 80 de QR-uri în care cititorii pot descoperi lumea din anii '60, cu documente, fotografii, filmulețe și chiar muzica din acei ani. "Nu știu dacă în România există o carte de genul ăsta. Sunt 80 de QR-uri în interiorul ei și în momentul în care le fotografiezi cu telefonul intri într-o lume din anii '60, cu documente, cu fotografii, cu filmulețe, cu muzica perioadei respective. E o lectură mai complexă și sunt foarte curios cum vor reacționa și tinerii la acest tip de lectură, pentru că în mare parte se adresează lor și de aceea am vrut să existe aceste imagini și acest site web care este în paralel cu cartea. (...) Sunt foarte curios cum vor vedea tinerii aceste imagini și aceste lucruri despre perioada respectivă pe care cred că nu au avut alte posibilități să le cunoască, să le consulte", a mai spus Radu Dinulescu.

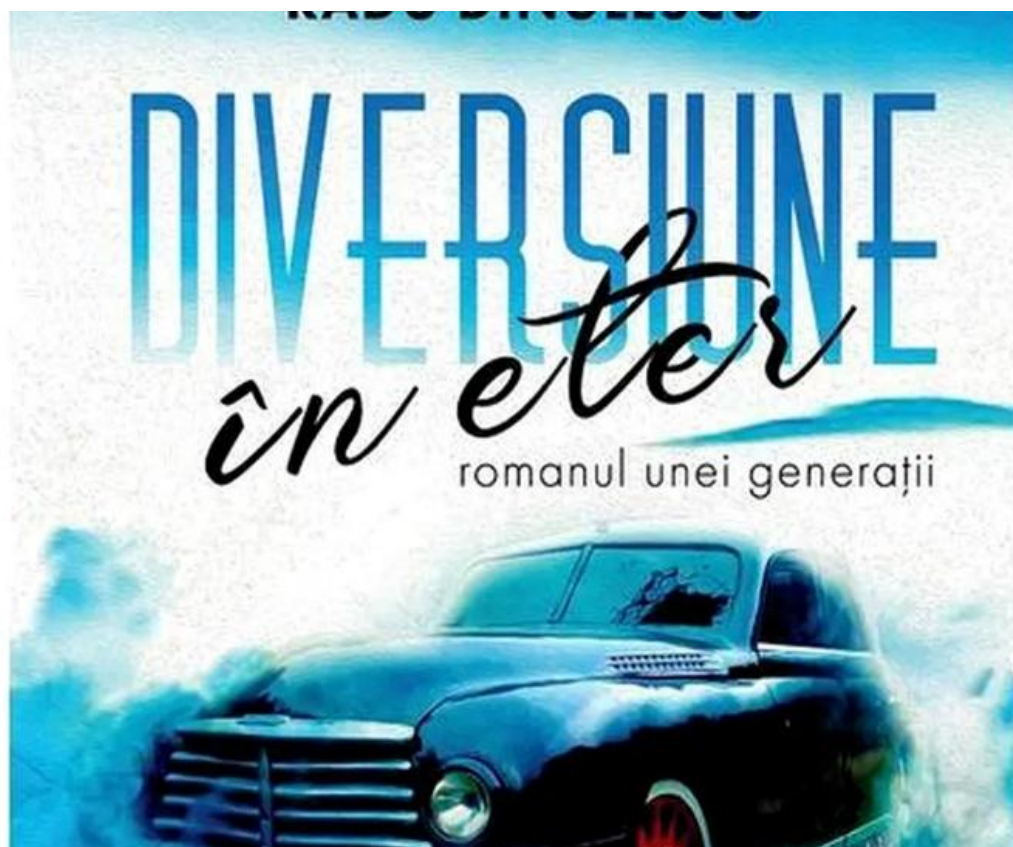
Seara a continuat la sala Teatrului "Toma Caragiu", cu spectacolul "Omul care aduce ploaia" de Richard Nash, cu traducerea și regia semnate de Vlad Cristache, producție a Teatrului "Anton Pann" din Râmnicu Vâlcea.

AGERPRES/(AS - autor: Petronius Craiu, editor: Mihai Simionescu, editor online: Simona Aruștei)

O carte pe zi: „Diversiune în eter. Romanul unei generații” de Radu Dinulescu

20 martie 2023 Stelian ȚURLEA (<https://www.amosnews.ro/author/stelian-turlea/>)

O reconstituire, în mare măsură, a sfârșitului anilor 60 ai secolului trecut, cu muzica ascultată de tineri la postul de Radio Europa liberă, urmărirea Securității și aventuri adolescente.



Nu știu cum să-i spun acestei cărți masive, memorii, amintiri, roman, poate e bine să-l urmez pe autor care i-a dat subtitlul „romanul unei generații”. Oricum, cred că e prima carte care apare în literatura română despre ce s-a petrecut cu o generație din urmă cu mai bine de cincizeci de ani, cum s-a format, care i-au fost așteptările, speranțele. Eroii, nu doar cel principal, sunt copii și adolescenți între zece și optsprezece ani, la sfârșitul anilor 60 și începutul anilor 70, când noi și lumea întreagă a suferit enorm de multe schimbări. De fapt, singur nu întâmplător, autorul își începe fiecare capitol cu un paragraf, uneori consistent, cu ce se petrecea mai important în anul respectiv în lume, în plan politic, cultural și mai ales al schimbărilor de mentalitate care aveau să-i marcheze pe toți, de la războiul din Vietnam, la revoltele studențești și căderea guvernului din Franța, la invazia Cehoslovaciei, la explozia muzicii pop, festivalul de la Woodstock sau aselenizarea americanilor. Toate văzute prin ochii unui adolescent care trăiește în comunism și nu înțelege încă multe din ce se întâmplă în jur. „Ceva între Amintiri din copilărie, Romanul adolescentului miop și Ciresarii – scrie Doru Mareș pe coperta a patra. Un mozaic întins de la Woodstock până-n Țiglina I din Galați. O frescă a unei epoci pe care numai dacă n-ai trait-o poți tânji la ea.”

Radu Dinulescu, cunoscut multora care se învârt în lumea teatrului, dar al cărui nume spune puțin celorlalți, născut în 1956, este regizor de teatru, film, TV, scenarist, traducător, director de teatru, coordonator de proiecte europene, profesor de teatru, creator și inventator al unor păpuși – personaje gigant și care alegorice; a urmat studii teatrale, a plecat, legal, în Israel, apoi în Franța, unde s-a stabilit după 1990, a revenit în România, colaborând cu diferite teatre

din țară, a lucrat mulți ani șș la Avignon, a fost premiat, iar în urmă cu doi ani și-a publicat primul roman. (https://ro.wikipedia.org/wiki/Categorie:Regizori_de_teatru_rom%C3%A2ni) Cartea pe care o semnalăm astăzi trece în revistă defilările obligatorii, indiferent de vreme, cu pancarte mobilizatoare, lecturile care încep să fie altele decât literatura sovietică, monotonia zilelor fără televizor, doar cu muzica populară a radiourilor, Volgile negre ale securiștilor care anchetează până și elevi de școală, sărăcia cumplită, imaginația adolescentină și dorul de aventură, primii fiori erotici, filmele și sporturile de masă ale sfârșitului anilor 60 și mai ales nebunia declanșată printre tineri de emisiunea Metronom a lui Cornel Chiriac la Radio Europa liberă. De la un moment dat, autorul parcă ajunge în impas, povestea riscă să rămână doar o înșiruire de amintiri, până în momentul în care are ideea să arate manuscrisul unor foști colegi și din reacțiile uneia, întâmplător o iubită platonice din acele vremuri, află că Securitatea îi anchetase pe copii în urma unei scrisori către Cornel Chiriac, interceptată chiar în Galați, după care se declanșase operațiune „Diversiune în eter”, de urmărire a tinerilor care scriau la Europa liberă și mai ales de anihilare a celebrului prezentator. Colega găsisese raportul secret în arhivele C.N.S.A.S.

„Mai important pentru mine – spune autorul – era să fac o paralelă între sistemul represiv din anii 60 și unul care funcționează cu mult succes și la ora actuală, dar mai ales să las o imagine cât mai vie despre o generație care a fost torturată inutil, din prostia unor agramați politici și semidocți ideologici.”

„Este o carte de aventuri, până la urmă – declara Radu Dinulescu la lansare -, care are un iz polițist până la un punct, dar intră și în profunzimile problemelor și problematicii din anii '66-'70 care corespunde într-un fel cu construirea combinatului siderurgic de la Galați, cincinalul '66-'70, dar în același timp și cu emanciparea tinerilor, să nu uităm că în paralel a fost '68-ul de la Paris, festivalul de la Woodstock, au fost multe evenimente de care tinerii noștri din România aflau mai multe de pe alte unde, de aici și numele de <<Diversiune din eter>> (...) Este, de fapt, un document al securității unde cumva se analiza activitatea Europei Libere, a unor tineri din România care scriau Europei Libere și cumva se comandau anumite acțiuni, anumite combinații pentru a-i convinge pe cei de la Europa Liberă să o lase mai moale.” Volumul conține 80 de QR-uri în care cititorii pot descoperi lumea din anii '60, cu documente, fotografii, filmulețe și chiar muzica din acei ani.

Radu Dinulescu – Diversiune în eter. Romanul unei generații. Editura Creator. 391 pag.

ARTITUDINI [CARTE](https://artitudini.ro/copilăria-ca-diversiune/) 18.10.2022 [https://artitudini.ro/copilăria-ca-](https://artitudini.ro/copilăria-ca-diversiune/)

[diversiune/](https://artitudini.ro/copilăria-ca-diversiune/)

Copilăria ca diversiune

Doru Mareș

Dacă în prima jumătate a acestui an, Radu Dinulescu publica la Editura Creator primul său roman, *Tegument*, iată că a doua jumătate a anului o începe cu cel de-al doilea, *Diversiune în eter*, la aceeași editură. Dacă primul roman este o rețea complexă de planuri și idei sub masca distopiei, cel de-al doilea își ascunde textura sub imaginea amintirilor din copilărie. Sigur, titlul preia un document al Securității referitor la Radio Europa Liberă, dar înțelesul cred că se extinde, în

subtext, până la nivelul condiției umane ca diversiune a meandrelor unei firi văzute în dinamica ei cuantică. Adică într-o „revenire la mister” fiindcă „lumea modernă are nevoie de mister”, susține autorul.

Iar aici misterul este aplicat pe o perioadă bine definită, undeva la sfârșitul anilor '60 și începutul anilor '70 ai veacului trecut, timp doldora de „mistere”, de spectacol cu ecouri medievale, la nivel de castă, de la cea malign-amenințătoare a poliției politice până la cea ludic-supraviețuitoare a găștii puștilor din Grota Partizanilor. Poveștile copilăriei care pentru oricine este marea aventură dintr-un *illo tempore* de uz personal, „fură” cumva ochiul de la straturile următoare, cartea fiind în egală măsură o declarație de dragoste după multe decenii, căci iubirea cu pricina justifică și dedicația („Emiliei M. – prima dragoste care nu se uită niciodată...” NB: lubirile din clasa a cincea au parfumul lor baladesc...), un roman politic, conjunctura fiind permanent reamintită cu seriozitate documentară, un roman de familie cu o anume rezonanță hamletiană (atâta doar că „prințul”, ajuns la maturitate, nu va provoca morți, ci va părăsi putreziciunea Danemarcei balcanice). În orice caz, la toate aceste niveluri de lectură, autorul oferă (act până una-alta inedit în peisajul literar românesc, cel puțin) un suport online de atmosferă, cititorul putând accesa o pagină web (<http://volga-neagră.com/>) în care găsești de la fotografii de familie la imagini ale cartierului gălățean al copilăriei ori ale șantierului Combinatului de oțeluri, de la muzică de propagandă și imagini cu lideri politici ai vremii la rockul ascultat grație emisiunilor legendarului DJ de la Radio Europa Liberă, Cornel Chiriac ș.a.m.d. „Însă realitatea «crudă» nu este întotdeauna necesară în dezvoltarea unui roman.” Iată de ce „această carte conține multe lucruri reale, care aș fi vrut să fie fictive... și mai ales multe lucruri fictive pe care le-aș fi vrut reale...” Cu certitudine primul lucru real care tare bine-ar fi fost să fi fost fictiv este conjunctura politică al cărei simbol (ajuns până pe coperta romanului) se decide să fie Volga neagră, automobil greoi de fabricație sovietică, utilizat de toți potențarii regimurilor comuniste cel puțin în primele două decenii și jumătate de după anexarea stalinistă a Estului Europei. Replica vine în primul rând dinspre bunicii olteni din partea mamei, anticomuniști și convinși, și pățiți. Aici misterul despre care vorbeam mai înainte capătă dimensiune metafizică odată cu chipul lui Moș Mitrică, străbunicul, clopotar la „biserica din deal” unde „chipurile serafice de pe pereți, din tablouri și de pe icoane căpătau un mister aparte și o măreție care mă făceau să mă simt și eu un uriaș. Luminile care pătrundeau în raze conturate de praful din aer creau o taină în jurul personajelor care mă priveau cu îngăduință din umbra fiecărui cotlon.” Mixajul dintre mirificul satului oltenesc și descoperirile pe calea undelor (tot un mister, desigur) făcute alături de prietenii din „gașca” de la Galați generează percepții aparent paradoxale: „În capul meu, pe lângă sunetul de toacă se adăugau pe rând chitare electrice, o orgă electronică, un turn de suflători, iar strigătul lui Moș Mitrică îmi păru vocea lui John Fogerty (...) Moș Mitrică se întrecea pe el însuși în ziua aceea, amintindu-mi de soloul de baterie al lui Ron Bushy din *In-A-Gadda-Da-Vida* a grupului Iron

Butterfly." Nici nu se putea altfel, căci titlul melodiei grupului american se traduce prin începutul unui colind românesc: „În grădina raiului...”

De partea gălățeană găsim dinamica grupului de copii de aproximativ aceeași vârstă, strânși în Grota Partizanilor, supuși unui ritual de acceptare și el tot din ordinea misterelor, locuind în Blocul C29 sau pe-aproape, într-un cartier cu nume de sonoritatea clopoțelului (Țiglina 1), un soi de coborâre miniaturizantă în lume a clopotelor lui Moș Mitrică: „Singura deosebire dintre copiii din Țiglina și cei din Moșneni era faptul că ultimii nu purtau vara încălțări”. Încercarea de decodare a misterului (existenței, în definitiv) pornește de la căutarea prin gunoaie a coordonatelor biografice ale vecinilor (simptomatic, căci în consonanță cu epoca) și se încheie firesc cu descoperirea sexualității, pornind de la formele profei de rusă (limba Volgăi negre – teribilă coincidență! și un pic minulesciană, dacă vreți...).

Pentru ca descoperirea finală a vremii gimnaziului (autorul promite un următor roman pornind de la viața de liceu) să fie cea care va condiționa însuși destinul autorului: teatrul. Tatăl, regizor (cum va fi și fiul), victimă a comunismului în definitiv, apare (nu degeaba sugeram dimensiunea hamletiană a romanului) în antinomie cu Mama („Ce crezi că face taică-tu la teatru? Cai verzi pe pereți!”), ca atare și propunerile de existență susținute de fiecare dintre cei doi părinți. Copilul va opta pentru răspăr, lăsând „mai la o parte matematica pentru a mă dedica teatrului”, pentru condiția de libertate a Tatălui, schimbând Grota Partizanilor cu Studioul Dramatic al Elevilor. Fără a pierde misterul, ba s-ar spune, accentuându-l: „Trebuie să spun că într-un teatru nu prea sunt mulți oameni normali... poate pe la birouri, pe la contabilitate... și nici acolo nu e prea sigur. Cei mai mulți sunt bine duși cu pluta. De la tehnicieni, mașiniști și cei de la ateliere, până la actori, scenografi și regizori aveau o doză de nebunie, iar o parte din ei erau de-a dreptul stranii. (...) Cu siguranță teatrul este ca o boală și urcatul pe scenă un stres plăcut care degajă tone de catecolamine...” O certitudine astfel rămâne: personajul se descoperă pe sine, știind că „a fi liber înseamnă să fii ceea ce ești și nu să faci ce-ți tună”.

Tot acest suport conceptual răzbate însă din „diversiunea” amintirilor dintr-o copilărie cum alta n-a mai fost (cum este copilăria fiecăruia dintre noi), tot așa cum viața normală a reușit să răzbată dincolo de diversiunea istorică a celor patru decenii și jumătate de comunism. Așa că, în pofida scepticismului ajungând până la marginea defetismului al naratorului, finalul este manifest al unui Zorba al cărui vitalism celebrează viața dincolo de înfrângerii: „Până la urmă și marile rateuri trebuie sărbătorite! Dansul lui Zorba după prăbușirea construcției toboganului din lemn!”

LUCEAFĂRUL

<https://luceafarul.net/radu-dinulescu-regizor-si-scriitor>

Radu Dinulescu, regizor și scriitor

Articol scris de: **Ion N. OPREA** / 26 ian. 2023

Radu Dinulescu, regizor și scriitor, nu-i gălățean, dar scrie despre Galați un roman intitulat „Diversiune în eter”, l-ați citit ?

„Diversiune în eter” este romanul unei generații, este scris de Radu Dinulescu, regizor și scriitor, a fost publicat la Editura CREATOR, are 392 de pagini, lansat duminică 6 noiembrie 2022, au participat Doru Mareș, critic de teatru, Claudia Motaș, artistă și public, lume bună, despre sine și familie, pentru început, aflăm din wikipedia : născut la data de 16 aprilie 1956, în București, Radu Dinulescu. unicul fiu al regizorului de teatru Dumitru Dinulescu și al Primaverei, mama sa, inginer chimist, deși născut la București, copilăria și-o petrece în Brăila, până la vârsta de 5 ani și se mută apoi cu mama sa la Galați, unde va rămâne până la 18 ani.

-La un an, spune el, mergeam în patru labe pe scena Teatrului din Brăila, la cinci ani jucam alături de Catrinel Dumitrescu (tot de cinci ani, pe vremea aceea) pe aceeași scenă, la 12 ani jucam pe scena teatrului din Galați și în filmul „Explozia” de Mircea Drăgan Mama mea, inginer de profesie și divorțată după șase ani de căsătorie, a încercat, cât a putut, să mă țină departe de aceasta lume, dar eu am fost mereu condus de sloganul: „Video megliora, proboque, deteriora sequor!” Nu știu dacă a fost calea cea bună, ci mai degrabă cea ludică!”[1]

Se înțelege, la vârsta de 5 ani, joacă primul rol într-o piesă de teatru alături de Catrinel Dumitrescu, pe scena Teatrului din Brăila. Acolo, “tatăl meu a fost regizor. Primii pași i-am învățat pe scena Teatrului din Brăila. Am jucat primul spectacol la vârsta de cinci ani, alături de Catrinel Dumitrescu, tot pe scena de la Brăila. Practic, am crescut în teatru...”

Mai multe despre om și opera în discuție aflăm din dicuția Gabrielei Lupu cu autorul din revista Formula As, 5-15 ianuarie 2023. „A fost mereu un regizor deschis la nou. Primul care s-a jucat în spectacolele sale, în fel și chip, cu tehnologia. Acum, însă, și-a găsit „un loc de joacă” poate chiar mai generos decât teatrul : literatura. Romanul său, „Diversiune în eter”, se bucură de mare succes. Este vorba de o călătorie în timp, în România anilor 60-70, în plin comunism, vremuri în care, totuși, copiii își cereau dreptul la fericire. Despre cum era să fii adolescent într-un oraș din România comunistă, povestește Radu Dinulescu, în romanul său, și în acest interviu”. Prezintă caseta redacțională lucrarea, omul și alte cele. Acțiunea romanului, cu poveștile care o compun se petrece la Galați, în anii 60-70 dar evenimentele trăite sunt valabile în oricare zonă din România, în orice loc,

Comunismul, explică autorul, a făcut din generația mea – 1956 – o crustă pământie, dar care avea lavă pe dedesupt... Un oraș cosmopolit. Pentru că avea un port maritim și un mare centru muncitoresc, Galațiul nu putea fi decât un loc de ciocniri ale unor culturi diverse, cu pasiuni nestăvilite. Comuniștii ar fi vrut să facă din orice oraș, precum Galațiul, un stup de albine, dar au ieșit numai cuiburi de viespi, cu multe personalități și individualități cuprinse de egoism și dorință de evadare din roi. Pentru că „omul nou” era o greșală a naturii gândirii însăși, o anomalie care nu se întruchipa în nimeni...

-La țară, unde ideea de Dumnezeu și de tradiție erau încă prezente, lucrurile se încălceau încă și mai rău, pentru că oamenii erau dezamăgiți, deposezați de datini și averi, departe de cultură și lumină, băntuiți de incertitudini, zvonuri și mituri urbane. La țară, aproape totul decurgea în cel mai feudal mod posibil și cu toate că se electrifica, se asfalta, se

intabula... oamenii arau cu calul, mergeau cu bățul în urma vacii, scoteau apa cu găleata din pământ și mergeau la budă în fundul curții.

Și pentru că am vorbit de copilăria Radu Dinulescu-Catrinel Dumitrescu, intuim altă întrebare a reporterei și răspunsul primit – Cum era Galațiul copilăriei dumneavoastră ?

-Un imens șotron. Ajungea o bucată de cretă albă sau colorată, ca să transformi asfaltul tern și gri într-un joc de copii... Așa erau toate jocurile noastre... Dar noi, cei de la „francezi,, așa se numea parte din cartierul ȚIGLINA I, unde au locuit francezii care au construit Combinatul siderurgic, și așa i-a rămas numele și azi, deși nu mai e picior de francez pe acolo, aveam să luăm contact cu alte jocuri și jucării, cu alte realități... Oricum, exista în noi toți o dorință puternică de „altceva”...

Combinatul siderurgic Galați scos la vânzare, 2023

-În cartea dvs.un oraș industrial, cum este Galațiul, a fost transformat într-un loc magic, ce era magic într-un loc aflat la umbra furnalelor?

Cred că toți avem tendința de a ne aminti numai lucrurile frumoase și de a lua în derâdere greutățile prin care am trecut. Dar în magie marii maiștri sunt copiii. Această perioadă trebuia și trebuie povestită cu aplicare vădită asupra elementului uman, dezvelit până la adevărurile cele mai ascunse, cu sinceritatea mărturisirii celor mai tainice gânduri...

Despre cartea „Diversiune în eter”, carte care în fond tratează activitatea Securității române, câteva păreri ale celor care au citit-o interesează. Mai întâi să-l ascultăm pe autor. Romanul acesta răspunde la o multitudine de întrebări pe care și le pune cititorul. Mulți dintre ei mi-au declarat că au lăsat cartea cu greu din mână, că au citit-o pe nerăsuflăte, deși nimic nu se termină frumos și luminos în poveștile pe care le cuprinde, diversiune în eter este, până la urmă, o pledoarie pentru înțelegerea și iertarea a ce este ființa umană!

Personal, cred că Securitatea a exagerat mult, în toată activitatea ei. Am un document aferent perioadei de ascensiune a comunismului în România, din ani 50 până în 70, cu tabele cu toate arestările și condamnările pentru „activități dușmănoase” pe regiuni și pe tipuri infracționale. Au fost condamnați, absolut absurd, la ani de temniță, mii și mii de oameni, pentru fapte care acum ni se par total ridicele. Modelul venea din Rusia și vedem bine, că el este în continuare brutal și opresiv în zonele geografice ocupate încă de comunism. Cum nu exista opoziție, singura modalitate de a reacționa cumva la tot ce ne înconjură era refugiul în lectură și în ce ne venea prin eter. Asemenea lectură se pedepsea!

În viitor, scriitorul Radu Dinulescu vrea să aibă o mai mare deschidere spre scris. Ca scriitor, ne încredințează, încerc să îmi aloc mai mult timp în fața laptop-ului ca să termin cele 10 romane începute. Unul este aproape gata, altul este bine avansat, iar celelalte au schema deja făcută, numai sănătate și pace să fie!

Până în 2000 are în librării 17 titluri, 2 scenarii de film, 8 dramatizări, 4 traduceri, au cititorii ce citi.

„Diversiune în eter” este romanul unei generații, de (autor): Radu Dinulescu (0 review-uri): Memorii din vremea când era-n prag vârsta mâneșilor scurte? Ceva între Amintiri din copilărie, Romanul adolescentului miop și Cireșarii? Și asta. Un mozaic întins de la Woodstock până-n Țiglina I din Galați? Și asta. O frescă a unei epoci pe care numai dacă n-ai trăit-o poți tânji la ea? Și asta. Un labirint on-line în care istoria trece din verticala adâncimilor în orizontala unei contemporaneități perpetue, grație abilităților desăvârșite ale prietenului Armand? Limpede și asta. Și, fără îndoială , o carte bine scrisă, cu ambiția romanului total, care se poate citi și doar de pe hârtie, pentru bucuria celor cu creionul în mână, și pentru cei cu telefonul alături, cu tableta, cu laptopul ori cu cine știe ce s-o mai ivi, pentru a face una din timpuri, locuri și vârste, în beneficiul unui spectacol de vorbe, gânduri și imagini care toate la un loc, aici și acum (în timpul și locul cititorului) se numesc: Radu Dinulescu. – Doru Mareș.

Tot Doru Mareș: „De partea gălățeană găsim dinamica grupului de copii de aproximativ aceeași vârstă, strânși în Grota Partizanilor, supuși unui ritual de acceptare și el tot din

ordinea misterelor, locuind în Blocul C29 sau pe-aproape, într-un cartier cu nume de sonoritatea clopoțelului (Țiglina 1), un soi de coborâre miniaturizantă în lume a clopotelor lui Moș Mitrică: „Singura deosebire dintre copiii din Țiglina și cei din Moșneni era faptul că ultimii nu purtau vara încălțări”. Încercarea de decodare a misterului (existenței, în definitiv) pornește de la căutarea prin gunoaie a coordonatelor biografice ale vecinilor (simptomatic, căci în consonanță cu epoca) și se încheie firesc cu descoperirea sexualității, pornind de la formele profei de rusă (limba Volgăi negre – teribilă coincidență! și un pic minulesciană, dacă vreți...).

Pentru ca descoperirea finală a vremii gimnaziului (autorul promite un următor roman pornind de la viața de liceu) să fie cea care va condiționa însuși destinul autorului: teatrul. Tatăl, regizor (cum va fi și fiul), victimă a comunismului în definitiv, apare (nu degeaba sugeram dimensiunea hamletiană a romanului) în antinomie cu Mama („Ce crezi că face taică-tu la teatru? Cai verzi pe pereți!”), ca atare și propunerile de existență susținute de fiecare dintre cei doi părinți. Copilul va opta pentru răsput, lăsând „mai la o parte matematica pentru a mă dedica teatrului”, pentru condiția de libertate a Tatălui, schimbând Grota Partizanilor cu Studioul Dramatic al Elevilor. Fără a pierde misterul, ba s-ar spune, accentuându-l: „Trebuie să spun că într-un teatru nu prea sunt mulți oameni normali... poate pe la birouri, pe la contabilitate... și nici acolo nu e prea sigur. Cei mai mulți sunt bine duși cu pluta. De la tehnicieni, mașiniști și cei de la ateliere, până la actori, scenografi și regizori aveau o doză de nebunie, iar o parte din ei erau de-a dreptul străni. (...) Cu siguranță teatrul este ca o boală și urcatul pe scenă un stres plăcut care degajă tone de catecolamine...” O certitudine astfel rămâne: personajul se descoperă pe sine, știind că „a fi liber înseamnă să fii ceea ce ești și nu să faci ce-ți tună”.

Tot acest suport conceptual răzbate însă din „diversiunea” amintirilor dintr-o copilărie cum alta n-a mai fost (cum este copilăria fiecăruia dintre noi), tot așa cum viața normală a reușit să răzbată dincolo de diversiunea istorică a celor patru decenii și jumătate de comunism. Așa că, în pofida scepticismului ajungând până la marginea defetismului al naratorului, finalul este manifest al unui Zorba al cărui vitalism celebrează viața dincolo de înfrângeri: „Până la urmă și marile rateuri trebuie sărbătorite! Dansul lui Zorba după prăbușirea construcției toboganului din lemn!”

Despre carte și autor mai pe larg în episodul următor, acesta postat în ciclul Antologii, Istoriei, comentarii, misceanea, coordonator Ion N. Oprea, Iași, 8 ianuarie 2023.

II

Tegument, editura Libris și Diversiune în eter, editura Creator, două romane în 2022, despre ele reflecții de autor, Radu Dinulescu și cititorii

...Am primit spre lectură un roman captivant și provocator. Un text viu, de la primul până la ultimul cuvânt al cărții, pulsând de viață și de îndrăzneală. Impletirea dintre trăirile autorului și ale personajelor poartă, în esența sa, o lume interioară bogată, în confruntarea a trei aspecte esențiale ale vieții fiecăruia dintre noi: trecutul, prezentul și viitorul. Toate sunt la fel de importante în construcția oricărei etape temporale ori istorice, sunt elementele prin care ne analizăm, ne formăm, ne proiectăm pe noi, viețile și dorințele noastre. Așa cum fiecare dintre noi avem o parte de viață cunoscută, alta ascunsă, una obscură și una necunoscută chiar și nouă înșine, tot așa și autorul își construiește povestea de viață (a unei perioade), pe alocuri misterioasă, purtând în pânțele ei un scenariu de film. Și deși, cadru cu cadru, rând cu rând, povestea se „transparentizează”, misterul se dezleagă, cu toate acestea, rămâne de analizat opacitatea minții umane și dorința acesteia de a fi mai presus de firea omenească, de a deveni sau a lua locul Demiurgului. Până unde este dispus să meargă omul, prin faptele sale, pentru a se simți ca un Dumnezeu? Ce este dispus să facă pentru a avea putere și bani? Când ajunge să

se simtă fragil și ce anume îl face vulnerabil? Își poate accepta limitele? Sau nebunia și dorința de putere și bani iau locul echilibrului și nu mai contează nimic, totul se subjugă forței stapanite de om sau celei care stapaneste omul? Un roman proiectie a vietii omului, ce-și poate depăși condiția doar conștientizând că sunt limite peste care nu poți trece fără a suporta consecințele îndrăzelii. O poveste ce va naște curiozitatea de a o parcurge cu nesaț până la final, întrebându-te: și dincolo de scenariu, care este adevărul? – Adriana Ene, jurnalist TV Trinitas, coordonator proiecte, manager Asociația Gradusart Despre „Tegument”, editura Libris.

“Tegument” este “romanul unui scenariu”, după cum ne anunță coperta, dar și un incitant OZN literar. Lui Radu Dinulescu îi cunosc de peste patru decenii parcursul de om de teatru, acum îl descopăr în “rolul” de scriitor explorând cu savoare o zonă aflată la frontierele dintre mai multe genuri literare și vizuale. Demersul său insolit îi va răsplăti pe toți cei care vor intra în jocul lui narativ plin de suspans și de surprize...

Eram obosit. Am început să citesc și, pe măsură ce avansam, m-am simțit prins în capcană. Din miez de noapte și până dimineața am trăit aventura numită „TEGUMENT”. A meritat! “Tu ți-ai face o parte din piept transparentă... să vezi inima cum bate? M-a tulburat profund această întrebare din carte. Și am stat ore îndelungi să mă gândesc la această perspectivă, dacă mai dorim să păstrăm misterul divin sau vrem să luăm locul lui Dumnezeu. Mistic, artă, știință. Radu Dinulescu reușește cu măiestrie să le îmbine. Și să coloreze imaginea în albastrul de Voroneț. Pigment sfințit.”

Dacă cineva mi-ar fi spus acum câțiva ani că Radu va scrie un roman, aș fi spus :”Mda. Doar atât?” Când mi-a povestit la telefon că va combina scenariul cu romanul, mi-am spus în sinea mea: ”Normal! Doar e Radu și nimic din ce face nu este previzibil sau obișnuit”. Mereu a inventat, mereu a îndrăznit. Și acum o face. Sub tegument (am scris corect cu literă mică) este o parte din ceea ce trebuie să descoperi în urma lecturii despre el și lume.

Am petrecut câteva ore bune acolo, printre cuvinte, transportată total, de parcă tocmai vizionam un film bun! Ei bine, în “Tegument”, Radu Dinulescu și-a dezvăluit tot sufletul. Radu, mai scrie-ne!

O carte puternică prin originalitatea subiectului, ritmul alert și mesajul profund uman, transmis cu finețe și stil: oricât de puternică ar fi devierea de la normalitate și dominația banului, învinge bunul simț, respectul față de viață și eternul sentiment al iubirii.

„Tegument” este o frescă fractal a lumii noastre contemporane care apelează la soluții groțesti pentru a deșira corsetul, devenit prea strâmt, al imaginației și realității umane. Am văzut în „Tegument”, cu ochii minții, o fuziune perfectă, fină, între experiențe reale, dorințe născute din gânduri și vise și respectul subliminal al Dumnezeirii. Pentru mine, iubitoare de simboluri, lectura a fost un deliciu intelectual!

Un melanj între prozator și dramaturg. O reverie în realitate cu ghidaj gratuit.

Diversiune în eter: romanul unei generații – Radu Dinulescu, un fragment din cuprinsul romanului, Volga neagră:

La începutul lui octombrie 1969, într-o dimineață friguroasă, când lumea se purta deja la palton sau canadiană groasă iar în clasă copiii încingeau bătăi cu fulare împletite, în fața porții de la Școala Generală nr. 6 din Galați opri, lângă trotuar, o Volgă neagră cu număr mic. Practic, în fața școlii nu exista nicio parcare; prea puține mașini erau prin cartier în vremurile acelea și copiii veneau la școală, în general, neînsoțiți sau, din când în când, cu câte un bunic de mână.

Motorul mașinii se opri și toate portierele se deschiseră aproape în același timp. Coborâră doi bărbați îmbrăcați în haine lungi de piele, o doamnă în rochie lungă, neagră, peste genunchi, și cu o scurtă de piele maron și șoferul numai într-un pulover de lână.

Șoferul rămase lângă mașină și își aprinse o țigară fără filtru iar cele trei persoane o porniră spre școală, după ce trântiră cu putere portierele sovietice. Unul dintre bărbați ducea cu el o

geantă de piele neagră și rămase la un pas în urma celorlalți doi, care înaintau unul lângă celălalt, aproape în cadență.

Trecând de poarta școlii, femeia aruncă o privire în jur și remarcă imediat:

- **Îngrijită!**
- **Da... E o directoare bună aici!**
- **Nu e nevasta procurorului Tulică?**

Despre Radu Dinulescu, cine vrea, află lucruri suplimentare citind presa timpului: „Interviu cu regizorul Radu Dinulescu”; Ramona Vintilă. „Astăzi e ziua ta”...Radu Dinulescu”; PAUL PREDA. „Regizorul Radu Dinulescu va primi titlul de excelență din partea CL Arad”; Matei Vișniec. „Radu Dinulescu – regizorul român cu cele mai multe participări la festivalul de la Avignon”; „Luna octombrie va fi dedicată Festivalului Internațional de Teatru la Arad”,Doru Mareș. „Spectacol 3D cu marionete: Anagliffele lui Radu Dinulescu”;^ Aura Clara Marinescu. „Lovitura de teatru românesc la Avignon”; Costin Tuchilă. „„Tovarășul de drum”, în turneu la Washington și New York” , „Anchetă asupra unui tânăr care nu a făcut nimic” de Adrian Dohotaru, dar aflăm că, în 1980, la Baia Mare, Radu Dinulescu s-a căsătorit cu Laura Susnea cu care va avea o fiică, pe Ioana Unda,, actualmente avocată în Tel Aviv, iar a doua lui fiică, Andreea, locuiește în Franța și are ca mamă o italiancă din Torino- Elvira Peres.

Pentru scris, zice Radu Dinulescu, se retrage în Republica Dominicană, ca să lucreze în exotic. Oare cu cine alături, nu vă uitați la cei 67 de ani ai lui, faptele fac cărțile...

Pentru conformitate, Ion N. Oprea, Iași 9 ianuarie 2023



Krishna

Odată cu iarna dintre 1970 și 1971 s-a produs o mare schimbare în modul de a-mi petrece sărbătorile. Nu mai eram legat de dorința copilărească de a petrece sărbătorile cu mama și cu anturajul ei, aveam grupul meu de prieteni cu care mergeam la „ceaiuri”, la chefuri, în excursii, la plaja Cocuța de peste Dunăre... Știam de ceva timp că mama era într-o companie bună și nu mă mai simțeam obligat să mă erije în cavalerul și protectorul său!

Așa se face că primul meu Revelion de la începutul lui 1971 l-am petrecut acasă la Romică, colegul meu de teatru, de la Studioul Dramatic al Elevului, și cel care avea să mă pregătească să devin un nou membru al Confreriei Tropicane despre care, la ora aceea, nu știam încă nimic.

Părinții lui Romică erau bine, el avocat și ea grefier la Tribunalul Județean, aveau un apartament cu trei camere, la P-uri, într-unul din blocurile turn cele mai apropiate de Dunăre. Cum apartamentul era la ultimul etaj, accesul pe acoperișul blocului era lesnicios, printr-o scară de metal la capătul căreia era un chepeng de lemn acoperit cu tablă. Bineînțeles, Romică avea cheia lacătului cu care se încuia chepengul, uneori.

Din toată gașca adunată la Romică în noaptea aceea, eu eram cel mai mic, singurul elev de clasa a opta, și mă simțeam un pic stingher pentru că nu aveam și eu o prietenă și nici n-ami puteam găsi una la „locul faptei”. Eram de-a dreptul neînsemnat pentru cele care erau „pe liber”. Preferau să se îmbete decât să flirteze cu unul ca mine, care nu eram încă la liceu.

- O să vină și rândul tău, Radu... nu-ți fă probleme...

- Nu mă grăbesc. Deocamdată mă mulțumesc să observ...

- Ai ce învăța! Ține-te bine!

Și ca să avem parte de un chef ceva mai ieșit din comun, nu doar de o banală sărbătoare între adolescenți, în care toată lumea se îmbată, dansează și țipă, Romică îl invitase pe Calea Leonard, gurul nostru în ale teatrului și, mai ales, în tot ceea ce ține de spiritualitate, să anime seara cu un show yoga.

Calea Leonard interpreta rolul lui Anton Semyonovici Makarenko în „Să nu vă plângeți!”, spectacolul pe care noi îl jucam la Teatrul de Stat încă din luna ianuarie 1970 și care a

CONFRERIA
TROPICANA

- fragment de roman -

de Radu DINULESCU

avut un mare succes printre elevii de liceu din acea perioadă. Calea Leonard, zis și Leo, era bizarul de serviciu din teatru, făcea yoga și stătea, ore întregi, în cap și cu picioarele în lotus. Venise în Galați pe când se formase prima trupă de actori și jucase multe roluri importante în producțiile teatrului. Nu a avut nicio problemă să joace cu elevii, oricum era el însuși un mare copil și poet pe deasupra, vedea lumea altfel, probabil invers, de vreme ce stătea atât de mult timp cu capul în jos. Dar, peste toate astea, era un om bun și generos, complet imaterialist și altruist, încât nu stătea nicio femeie prea mult timp cu el în casă. Probabil că, dacă „omul cel nou” de care avea nevoie implementarea comunismului ar fi semănat cu actorul Calea Leonard și ar fi stat mai mult cu capul în jos, țările din Est ar fi avut, de la început, o cu totul altă soartă. Se pare că un mare eșec în dragoste îl făcuse să se țină departe de orice relație, să nu poată comunica, din punct de vedere amoros, cu femeile deși, trebuie să recunosc, era un bărbat frumos, misterios și în mod sigur cu dosar greu la Securitate...

În jurul lui Calea ne adunam toți în curtea teatrului și-l ascultam vorbind despre lumi paralele, despre puterea spiritului și reîncarnare... cu el am avut și primele discuții despre creativitatea cuantică exterioară și interioară.

- Occidentul a favorizat creativitatea exterioară, bazată pe rezolvarea problemelor ca apanaj al artelor și descoperirilor științifice, în timp ce Orientul a preferat-o pe cea interioară, exemplificată prin creșterea spirituală care tinde spre un adevăr mai profund... Iar noi, care ne aflăm între cele două lumi, am fi putut să le favorizăm pe amândouă... dar comuniștii au preferat modelul fără niciuna...

Calea venise la cheful nostru, în primul rând pentru că-i promisese lui Romică să facă un spectacol care ținea de practicile Yoga și care ne va lăsa pe toți cu gura căscată și pentru că nici nu avea, altcumva, unde să se ducă...

Și a venit momentul show-ului. Ne-am suit cu toții pe acoperișul blocului și, la lumina unui reflector, pe care-l adusese Lică Dănilă de la teatru, ne-am așezat pe jos, făcând un semicer în jurul unui taburet verde, adus de Romică din bucătărie. O ușoară ceață și umiditatea din aer făceau atmosfera extrem de misterioasă. Mai erau câteva minute până la miezul unei nopți superbe de iarnă, cu o temperatură destul de ridicată pentru sfârșitul lui decembrie. Faptul că Dunărea era la numai câțiva zeci de metri de noi făcea temperatura cu câteva grade mai ridicată decât în re-

stul orașului.

Calea știa să facă spectacol. Era îmbrăcat colorat, ca un adevărat personaj flower-power. Romică declanșă magnetofonul și muzica lui Beatles cu „Hare Krishna” începu și cu toții, mai puțin eu, am început să fumeze. Ne legănăm și îngânam melodia.

Calea, care avea o carte în mână, se așeză pe scaun și făcu un semn lui Romică să reducă puțin muzica.

- Am ales să vă citesc mai întâi ceva care să vă introducă în atmosfera necesară. Este un autor pe care-l prețuiesc mult și care reprezintă, mai bine decât orice, spiritul din această frumoasă seară magică. Titlul: „Fără scăpare”. Este o poezie de Charles Bukowski... Se spune despre el că a distrus cu mult talent „visul american”.

Deschise cartea și începu să citească, dar după primul vers, lăsă cartea în jos, închise ochii și începu să recite din memorie:

„există un loc în inimă care
nu va fi niciodată umplut
un spațiu
și chiar în cele mai
bune zile ale noastre
și-n cele mai
fericite momente
vom ști asta
vom ști asta
mai acut
ca altădată
există un loc în inimă care
nu va fi niciodată umplut
iar
noi vom aștepta
și
vom tot aștepta
în acel spațiu.”

poezie clasică de Charles Bukowski, traducere de Petru Dumofte

Calea se ridică de pe scaun și, mereu cu ochii închiși, făcu un semn teatral către Romică iar acesta puse un filtru albastru în fața reflectorului și ridică din nou nivelul muzicii. Toți ne-am reluat legănarea și îngânarea aproape incantatorie... Cu un gest larg, Calea scoase dintre paginile cărții o andrea lungă care funcționase, până atunci, ca un semn de carte. Apoi întinse cartea spre Romică, cu brațul stâng ridicat în aer. Romică veni repede și culese volumul de poezii din mână lui Calea, eliberându-i astfel mișcările de un obiect care devenise inutil.

Calea ridică ușor andrea și o puse cu vârful ascuțit în dreptul obrazului drept, deschise apoi gura larg și împinse ușor în obraz, făcând obrazul drept să pătrundă ușor în cavitatea bucală. Cu dexteritate, împingea ușor și răsucea discret andrea până ce, la un moment dat, această înaintă brusc mai bine de un centimetru, fiind clar că trecuse din-

colo de peretele obrazului și pătrunse în gură.

Asistența conținu legănarea. Toți ne uitam fascinați și nu înțelegeam cum este posibil. Dar de ce am fi înțeles misterul neapărat fizic, când era clar că ține mai degrabă de mental, de subconștient, de concentrarea acelor forțe ale creierului care multora ne scapă?

Cu ochii închiși și cu gura larg deschisă, Leo continuă să împingă și să răsucescă andrea care înainta lent până ce făcu să apară o gălmă mică în obrazul stâng și mai apoi prin pielea fină apărură vârful andrei, strălucind în lumina albastră a reflectorului și ieșind cam trei centimetri în afară.

Cățiva au început să aplaude, dar Romică, din apropierea lui Calea, le făcu un gest brusc să se abțină, pentru că momentul de concentrare nu trebuia deranjat, în niciun caz!

Andrea luă parcursul înapoi, dispărură din obrazul stâng, apoi traversă toată cavitatea bucală și ieși cu totul în partea dreaptă.

Calea închise ușor gura, lăsă brațul cu andrea în jos și deschise ochii. În exact același moment din toate părțile orașului și mai ales de peste Dunăre, de pe plaja Cocuța, mii și mii de artificii porniră în sus, spărându-se în zeci de mii de scânteie ce se adăugau stelelor de pe cer! Toți se repeziră către parapetul acoperișului dinspre Dunăre, lăsând în urma lor corpul inert al Violetei care leșinase, la un moment dat, în timpul reprezentației.

Calea se sui în picioare pe scaun și, ridicând mâinile spre cer, ridică un pic vocea:

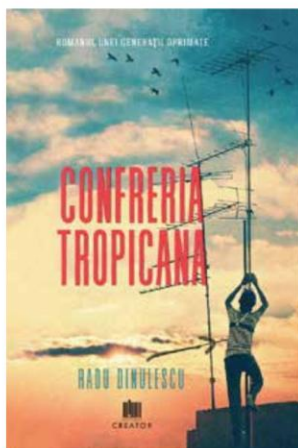
- Așa se termină un cincinal și începe un altul: 1971 – 1975! Cinci ani... în care avem o mie opt sute douăzeci și cinci de zile... plus o zi, pentru că anul 1972 va fi un an bisect. Și asta, ca să-l citez pe un prieten bun al meu – Ivan Denisovici.

Unii au izbucnit în râs, mai puțin cei care nu citiseră romanul lui Soljenitițin.

Violele însă nu avea niciun motiv să râdă, întrucât nici nu citise romanul și, în plus, văzu corpul inert al Violetei, prietena și vecina lui, întins pe jos într-o poziție hilară. Porni precipitat spre ea...

Mama a făcut Revelionul cu Titu Stoianov și cu colegii lui, tovarășii de la Securitate și mă îndoiesc că tările care vreunul dintre ofițeri și-ar fi băgat andrea în obraz. Cel puțin mama nu mi-a povestit așa ceva.

Vă mai dau un amănunt: prin mijlocirea unor QR-uri veți putea consulta pagina web <http://volga-neagra.com/> care acompaniază această carte, oferindu-vă imagini, documente, relatări, filme, reportaje, clipuri muzicale și emisiuni TV din perioada respectivă, dar și din perioada redactării romanului (august 2022 – mai 2023) și care vă vor purta în atmosfera anilor '71 – '75, una dintre cele mai interesante perioade din secolul trecut, în care comunismul avea să dezamăgească total și să pornească ineluctabil pe drumul căderii jalnice în derizoriu, în cea mai mare parte a țărilor din Est, precum și în mintea multor intelectuali de stânga din toată lumea... Această tendință este de actualitate și azi, poate chiar mai mult decât atunci...





[A la carte](#)

Cartea de luni: „Confreria tropicană” / „Copacul Veronese” de Radu Dinulescu
15 septembrie 2025 [Stelian TURLEA](#)



Născut în 1956 Radu Dinulescu – [regizor](#) de teatru, film, TV, scenarist, traducător, director de teatru, coordonator de proiecte europene, profesor de teatru, creator și inventator al unor păpuși – a avut o activitate bogată în țară, până în 1985, când a emigrat în Israel; apoi a revenit în România după 1990, a fost director, de teatru, a plecat în Franța pentru vreo zece, după care a oscilat între aceste două țări, cu multe spectacole premiate. Nu despre activitatea lui teatrală vom vorbi, azi, ci de activitatea scriitoricească.

În urmă cu vreo doi ani, am semnalat la această rubrică o carte a lui, „Diversitate în eter”. Vom vorbi acum de alte două cărți, continuare a celei amintite, „Confreria tropicană” și „Copacul Veronese”.

Cum a ajuns să le scrie pe cele ultime, Radu Dinulescu povestea într-un interviu:

„Cu unii dintre ei, pe care imaginația mea îi transformase în personaje, aveam să mă întâlnesc după o perioadă de mai bine de cincizeci de ani, cu ocazia scrierii și lansării romanului „Diversiune în eter”. Ce senzație extraordinară... Am înțeles, din privirile lor, că-și doreau să continui să scriu și să aduc existențele lor corecte, dar uneori acoperite de banal și de uitare, într-o zonă de lumină și „perennitas”. Și eu... numai atât așteptam! Să aștern această lumină din ochii lor în pagini de roman! Europa și lumea întreagă se pregătea de un război mondial, în dorința creării unei noi ordini mondiale... Vă mai recomand, în timp ce citiți, să vă lăsați purtați în atmosfera acelor ani, în clipa când veți ajunge la un QR care vă trimite spre un clip muzical, spre un montaj de imagini sau documente acompaniate de un cântec... Veți avea astfel senzația că vă aflați acolo, imergenți într-o realitate vie, cu toate că ea nu

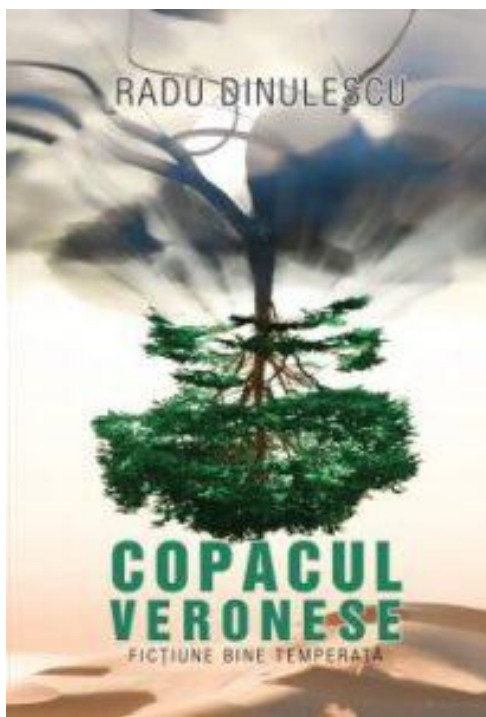
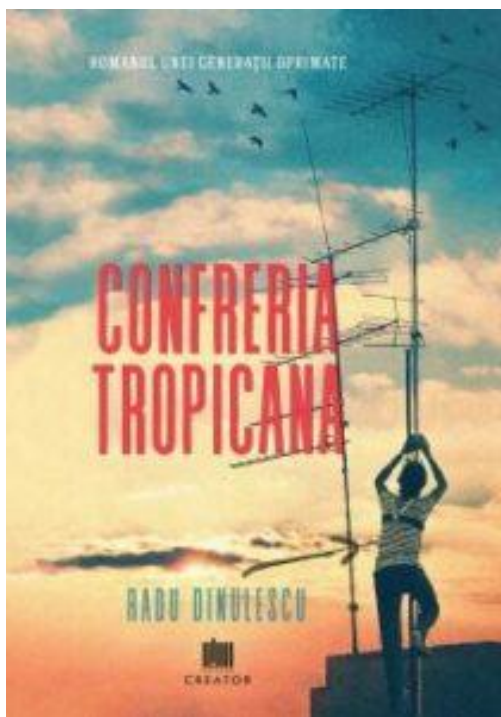
mai există de mult și veți avea senzația nu că vedeți un film, ci că... trăiți într-un film!"

Cele trei cărți alcătuiesc un fel de „trilogie gălățeană” (locul în care se desfășoară acțiunea). „Trecutul se îmbină cu prezentul și cele trei romane fac demonstrația incomodă că totul se repetă, că omul nu s-a schimbat prea mult, în structura sa de bază și doar rama tabloului e mai colorată, mai evoluată, mai tehnologizată... Romanele sunt acompaniate și de un site web, care conține multe din informațiile necesare unei documentări adecvate asupra unor perioade, locuri, lucruri din trecut și de azi, pe care eu am preferat să nu pierd timpul descriindu-le în paginile mele... ci să le pun la dispoziția cititorului meu prin câteva sute de QR-uri prezente în corpul textelor. Nu vă imaginați câtă muncă... de echipă... este în spatele acestei idei năstrușnice!"

Dinulescu este fiu de regizor de teatru brăilean, crescut la Galați, absolvent al liceului „Vasile Alecsandri”. Își prezintă viața și lumea din liceu, în trei volume masive; începutul de Facultate, școala militară cu termen redus, cu mârlnăia inerentă acelei lumi (trei cincinale!). Culoarea

„verde veronese” e a unui arbore folosit ca reper la instrucție, termen lansat de unul din soldații elevi ca un oxymoron al realității.

Radu Dinulescu – Confreria tropicană, romanul unei generații oprite, Editura Creator, 2023; **Copacul Veronese. Ficțiune bine temperată**, Editura Creator, 2024



ARQ | știrile care
te deșteaptă

Regizorul Radul Dinulescu și-a lansat la Biblioteca Județeană „Alexandru D. Xenopol” un nou roman

[Regizorul Radul Dinulescu și-a lansat la Biblioteca Județeană „Alexandru D. Xenopol” un nou roman \(arg.ro\)](http://arg.ro)



Joi, 21 martie 2024, începând cu orele 15:00, Biblioteca Județeană „Alexandru D. Xenopol” s-a petrecut lansarea volumului „Confreria Tropicana – romanul unei generații oprimate”, semnat de Radu Dinulescu.

Om de teatru și literat polivalent, Radu Dinulescu iubește scena și iubește scrisul. Și nu doar atât! Este just apreciat ca scenarist, traducător, director de teatru, coordonator a numeroase proiecte culturale europene, profesor de teatru, creator și inventator al unor păpuși-persoane gigant și care alegorice, coordonatorul și inițiatorul primelor spectacole de teatru 3D din lume, implicat în fenomenul teatral din întreaga lume. Absolvent al Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică din București, promoția 1980, a devenit cel mai tânăr regizor care a primit premiul ATM (Asociația Oamenilor de Teatru și Muzică), echivalentul premiului UNITER, la numai 24 de ani... Dovedind o inovatoare viziune regizorală, își împărtășește experiența creând spectacole de mare succes în toate țările lumii.

Iubind scrisul, lectura și cartea, despre care afirmă că „are o anumită radiație, o lumină aparte”, Radu Dinulescu abordează proza printr-un original spectru imagistic cultural, pe care îl integrează cu succes în primele sale două romane, „Tegument” și „Diversiune în eter”. Volumul „Confreria Tropicana”, apărut la editura Creator din Brașov, continuă epopeea romanului secund, printr-o viziune inedită axată în mare parte pe biografia autorului, Radu Dinulescu scriind romanul „unei generații oprimate”, împletind perioada „glorioasă” a cincinalului ’71-’75, „în care s-a dovedit că societatea de tip comunist este o uriașă cacealma” cu „multe lucruri

reale, care aş fi vrut să fie fictive... şi, mai ales, multe lucruri fictive pe care aş fi vrut să le trăiesc în realitate”.

Despre perspectivele individuale şi colective ale unei societăţi marcate de dificultăţi şi restricţii a vorbit Cristina Kuschausen, profesor de limba şi literatura română, iar o incursiune literară în complexul univers literar al lui Radu Dinulescu a fost „pusă în scenă” în Sala de Artă şi Multimedia a Bibliotecii arădene, printr-o inedită invitaţie la lectură susţinută de Mariana Tofan şi Ioan Peter, actori ai Teatrului Clasic „Ioan Slavici” Arad.

”Cred că în momentul când scrii ceva şi eşti foarte înverşunat în povestea respectivă, de undeva, din eter, vin lucruri spre tine şi sunt sertare care se deschid şi la care ai acces numai pertru că ţi-ai dorit să scrii. Printre alte întâmplări din roman, există şi aceea a lui Constantin Dăscălescu (fostul prim-ministru a lui Ceauşescu), căruia fostul meu socru îi scria (împreună cu un profesor de filozofie, socrul meu fiind profesor de socialism ştiinţific, deci un filosof şi un ziarist) discursurile lui Dăscălescu. Care discursuri erau foarte interesante, iar el le învăţa pe de rost şi le spunea în Marea Adunare Naţională, impresionând pe toată lumea. De altfel, de aceea a şi ajuns prim-ministru până la urmă, dar în momentul când a ajuns la Bucureşti, el nu l-a mai luat pe socrul meu cu el, căci îi era teamă să nu se vadă ... însă nici nu a mai ținut discursuri. Şi mai sunt şi alte poveşti de coloratură în acest roman”, s-a confesat autorul înainte de a da autografe.



PLANETE CULTURALE



Radu Dinulescu

– regizor și scriitor –

"Nevoia de a merge pe cărări neumblate mă împinge să-mi schimb «dragostea»"

Galați și, mai apoi, de la București, până la 24 de ani... De la aceste realități am pornit să pot, mai întâi, fabula, și mai apoi, să pot compara cu ceea ce se întâmplă cu alte nații, în alte spații, în timpuri diferite...

"Nimeni nu citea «Scânteia» în Galați"

– Cum era Galațiul adolescenței tale în plin comunism?

– Nu prea era comunist Galațiul! Cum puteai să faci dintr-o masă de oameni atât de eteroclită, venită din toată țara la muncă, dar lângă un port european plin de vase din toată lumea, unul dintre cele mai mari combinate siderurgice unde lucrau și englezi, nemți, francezi, suedezi, belgieni, polonezi... într-o turmă de oameni ideali? Iar eu locuiam lângă "Francezi"... lângă blocurile unde stătea marea

Europa Liberă, "ceaiurile" de sâmbătă seară, cu o veșnică și neliniștită căutare a unei parteneri, discotecile și litoralul Mării Negre, pe timpul vacanței de vară. Eram cu toții destul de egali. Purtam un fel de uniformă pe trupul nostru tânăr și în mintea noastră în formare. Și mai era școala... obligatorie, unde se învățau atât de multe lucruri inutile, din care abia așteptam să evadăm, când suna ultimul clopoțel... Și mulți dintre noi reușeau să evadeze, prin diferite forme, chiar și dincolo de granițele terestre ale României. Pentru că exista un miraj al fructului interzis, ținta permanentă a propagandei comuniste: "dincolo" – Occidentul.

– De ce regizorul Radu Dinulescu virează spre literatură?

– În decursul anilor, mi-am schimbat de mai multe ori ocupația principală. Cea din care mi-am câștigat existența și mi-a oferit plăcerea de a munci. Am fost actor de teatru, de film, regizor, scenarist, scenograf, fotograf, constructor de păpuși giganti, de caruri alegorice pentru carnavaluri, de păpuși și măști pentru teatru, costume de cabaret și "jeu de rôle". De fiecare dată, am părăsit câmpul de luptă când ajungeam la un prag de unde aveam teama că nu mai pot evolua și găsi bucuria noului și a surprinzătorului... În tinerețe, am fost cel mai tânăr regizor (24 ani) cu premiul ATM (UNITER de azi), pentru regia spectacolului "Leonce și Lena". Când am făcut păpuși-giganti, câteva zeci de carnavaluri din sudul Franței aveau obiecte construite de echipe, aflate sub conducerea mea... Când am făcut teatru de marionete, am ajuns în IN la Charleville Mézières, cel mai mare festival al păpușarilor din lume, unde România nu mai fusese selecționată de 15 ani... Ca fotograf, am avut expoziție în Tel-Aviv, când am început să fac teatru în franceză, am luat "Coup de cœur de la presse", cea mai înaltă distincție din Avignon Off... Când am început să fac spectacole multimedia, am ajuns să joc la Kennedy Center în Washington, la New York, Rio de Janeiro și în toată Europa. Și când ești pe Everest... trebuie să cucerești alt vârf, să o iei de la zero... Eu am preferat să pornesc de fiecare dată de la zero, altfel riscam... melancolia!

– Ești un cetățean al lumii. Unde e acasă pentru tine sau câte "acasă" ai avut și ai?

– Din fericire, am locuit în multe locuri, dar cel mai fericit am fost la Marsilia. Acolo am trăit cel mai intens și m-am simțit cel mai integrat în natură. Cred că zona geografică influențează cu energia ei trăirile individuale, inclusiv cariera. De altfel, și cele mai mari succese au fost legate de zona aceea. Avignon este la numai 80 de km de Marsilia! Dacă vreodată voi avea posibilitatea să mă retrag undeva, unde să stau și să scriu, ar fi satul Les Goudes, de lângă Marsilia.

GABRIELA LUPU

Privesc înapoi cu mânie

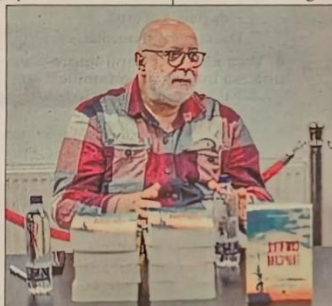
– Ți-a apărut de curând un nou roman. Ce ne poți spune despre el?

– Da... Sunt la fel de prolific ca debutant în ale literaturii, pe cât eram de productiv la începuturile mele în regia de teatru. Probabil că, precum în iubire, o relație se uzează. Nevoia permanentă de a face ceva nou, de a merge pe cărări neumblate

mă împinge să-mi schimb "dragostea" de câte ori mă întâlnesc cu o provocare nouă. Mi-am schimbat de mai multe ori "meseria", și de fiecare dată m-am aruncat cu toată ființa mea în noua aventură. Romanele din ciclul *Trilogia gălățeană*: *Diversiune în eter*, apărut în 2022, *Confreria Tropicana*, apărut în 2023, și *Copacul veronese*, care este în lucru acum, prezintă aventuri reale și inventate prin care am trecut sau mi-ar fi plăcut să trec, pe decursul a trei cincinale diferite din viața mea. Trecutul se îmbină cu prezentul și cele trei romane fac demonstrația incomodă că totul se repetă, că omul nu s-a schimbat prea mult, în structura sa de bază și doar rama tabloului e mai colorată, mai evoluată, mai tehnologizată... Romanele sunt acompaniate și de un site web, care conține multe din informațiile necesare unei documentări adevărate asupra unor perioade, locuri, lucruri din trecut și de azi, pe care eu am preferat să nu pierd timpul descriindu-le în paginile mele... ci să le pun la dispoziția cititorului meu prin câteva sute de QR-uri prezente în corpul textelor. Nu vă imaginați că mă muncă... de echipă... este în spatele acestei idei năstrușnice!

– De ce simți nevoia să revizitezi și literar locurile copilăriei?

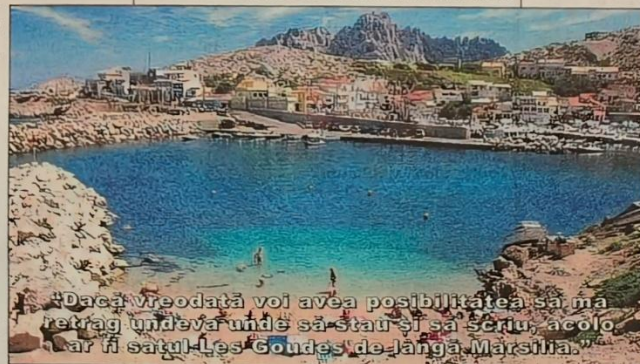
– Pentru a putea privi înapoi cu mânie! Am ajuns deja la anul 1980, când aveam 24 de ani! Am trăit, încă din copilărie, extrem de diferit, încă din copilărie, extrem de diferit de marea majoritate a prietenilor și colegilor mei. M-am băgat în atât de multe lucruri... nu toate tocmai corecte, încă nu-mi ajung paginile și timpul pentru cât aș avea de povestit. Pe urmă, am încercat și încerc în mod continuu să universalizez poveștile și să caut un numitor comun al Galațiului, ca spațiu cosmopolit și comunist în același timp, a gălățenilor, cu deschiderea lor la mare (Dunărea este maritimă până la Brăila), cu alte spații la fel de aventuroase din lumea largă. Poate și pentru că eu am umblat mult prin lumea largă, și nu ca turist! Pe urmă, orice metaforă are un picior în realitate și realitatea pe care o cunosc cel mai bine este cea de la



Neliniștit ca argintul viu

– Care erau "supapele" adolescenților în acele vremuri?

– Eu aveam multe "supape" la dispoziție, printre care sportul și teatrul. Am făcut volei, baschet și ciclism de performanță. Iar teatrul... am jucat de la 5 ani în tot ce exista ca formă de încadrare, ajungând pe la 14 ani să joc pe scena Teatrului de Stat din Galați. Și acum mă întreb când mai aveam timp să învăț. Am fost neliniștit tot timpul și, precum argintul viu, în tot și în toate. Singura mea durere a fost că nu am cântat la pian. Mi-am dorit atât de mult! Dar părinții mei s-au despărțit, și mama, ingineră, nu m-a încurajat în direcția asta. A fost mulțumită că, din economii, a cumpărat o casă! Pentru restul tinerilor de vârsta mea, erau muzica la



"Dacă vreodată voi avea posibilitatea să mă retrag undeva unde să stau și să scriu, acolo ar fi satul Les Goudes de lângă Marsilia."

A real Veronese tree

Nicolae BACALBAȘA

Om bătrân și hârșit printre cele lumești și mai ales prin lumea cărților (peisaj securizant și aseptizat, prietenii reci dar onești ai lui Victor Hugo care pentru mine au reușit să fie calzi) rar mi s-a întâmplat să fiu lovit de o carte ca de o surpriză. Că de, văzurăm destule...Și uite așa mă lovi deodată Copacul Veronese. Nu e prima dată că mă lovi un copac. M-a mai lovit unul în Disneyland, în Statele Unite. Plecat în o croazieră în Caraibe am ajuns tangențial în Florida să văd Disneyland și Sea World. Credeam că Disneyland e un kitch. O fi el și kitch dar unul cu totul special. La intrare în parc un imens arbore, un arbore uriaș, straniu care m-a atras magnetic. Știam unde sunt, ce urma să văd, eram om matur și suficient de cult și totuși copleșit de posibilul ridicol, umilit dar vrăjit m-am adresat cu speranță funcționarului de la poartă.

- It's real?
- It's real Disney tree, mi-a răspuns zăbind înțelegător și complice.

A „real Disney-Veronese tree” realizează sexagenarul regizor Radu Dinulescu, un individ care după dramatic și vizual invadează literarul. Dinulescu, fiu de regizor de teatru brăilean, crescut la Galați, absolvent al liceului „Vasile Alecsandri” își prezintă viața și lumea, din liceu începând, în trei volume burduhănoase „Diversiune în eter”, „Confretria tropicană” și „Copacul Veronese”. Trilogia gălățeană pare o ambiție demăsurată, o egolatrie care cuprinde schematic trei cincinale. Cam psihiatrică întreprinderea și cu mari riscuri din start de a fi greoaie. Uite că nu este! De ce Veronese? Se referă la un episod din stagiul militar la început de Facultate, studenți intrați la teatru, arte, teologie în o școală militară termen redus în Oltenia unde dau în clocot borhotul dormitorului comun promiscuu, energia debordând a tinereții, mârlnia inerentă oricărei comunități largi înghesuite și sclipirea intelectuală provocatoare a câtorva elitiși rebeli. Se referă la culoarea „verde veronese” a unui arbore folosit ca reper la instrucție. Termen lansat brusc de unul din soldații elevi ca un oxymoron al realității. Pictorul Italian Paolo Coliari cunoscut ca Veronese (după locul nașterii) artistic e legat de Veneția (1528-1588) este însă și un bun calapod pentru ciubotele lui Dinulescu. Stil amplu, fără efort, amator de culoare, mișcare cu o producție artistică imensă. Dinulescu are câteva particularități literare. Una este o sinceritate dezarmantă care amintește de J.J Rousseau din Confesiuni, o patologică lipsă de pudoare. Un exhibitionist care se ignoră. Pentru mine scrierile explicit și concret în amănunt temporal și spațial autobiografice maladiv hiperexacte ca în nota informativă sunt de fapt manifestările unui canibal candid. Scrierea sa este Sfânta Marea Nerușinare trăită însă cu

candoarea celui ce nu a aflat și beneficiat de darul biologic al rușinii. Conform antropologului American Paul Ekman care în 1960 a descoperit că emoțiile sunt înnăscute și universale avem numai șase tipuri de emoții fundamentale între care și rușinea. Jena este o emoție cognitiv mai elevată, filogenetic relativ nouă, doar vreo 60 milioane de ani. O altă particularitate a acestui straniu animal literar este o senzualitate ieșită din comun (cel puțin pentru mine din fericire sau din păcate căci chiar în absența acestei metehne tot am intrat în necazuri) care îi dinamitează viața socială îi dă o corolă de minuni dar îl târăște în ambiguități, duplicități amintind că dacă Sfântul Augustin numea scârbavnicul mădular autocrat, independent în cazul lui Radu Dinulescu acesta a fost un stăpân nemilos. Chiar peste timp, decenii, rememorând în scris întâlniri concrete violența cărnii lovește cu o neașteptată prospețime a memoriei afectiv-viscerale.

Ăsta o fi blestemat sau hăruit? Oricum însă social i s-a tras. Dinulescu relatează pasionant, smulge halca semnificației precum caricaturistul și prolific și copleșit uneori de amănunt în delirul hiperexactității reușește să prindă gestul, replica, amănuntul care centrează realitatea. Da, l-a învățat meseria scenei și a lentilei ce este travellingul: Ochiul lui literar zOOMează enorm pe găurile din ciorapii socrului activist de partid, de la Cabinetul de Partid, găuri în dreptul halucelui, socru ce găsește soluția să-și trimită nepotul nou născut la Casa de copii, că dacă-i el de la Partid s-ar purta frumos acolo cu moștenitorul... În roman mici intersii teatrale, dialoguri implicând familia, mamă țărăncă devenită inginer enolog păstrând tradiția și prejudecățile începuturilor, socrii mică burghezie pragmatică iudeocomunistă, autorul tânăr tată de 19 ani inconștient și critic totodată. Plasticitate și esențializare atingând perfecțiunea. Și copacul Disney-Veronese... Realism și hiperexactitate îmbibate în senzualitate retrăită în toată carnalitatea ei cu grefare de imaginar și oniric. Inclusiv perechea de pisici, pisica albă-pisica neagră (Yingul și Yangul) cu pupile a unei moralități transcendente (de, Dinulescu e oleacă nepotul doctorului morfinoman Mihail Bulgakov, așa cum cuplul de pisici sunt descendente ale lui Belbuzuth a acestuia). Totuși nu rezultă o himeră, ci un monolit. Cărui monolit îi cade victimă însuși autorul.

- Ce e adevărat și ce e inventat în tot ce scrii?
- Nici eu nu îmi mai dau seamă

Autorul ca victimă a lui însuși! Din acest eclectism pe care inițial îl abordez ca dubios în final te alegi cu o lectură asemeni unui alcool cu adevărat bun: lunecă pe jghiabul gâtului cu naturalețe și delicatețe, nu arde, se răspândește învăluind și parfumând.



RADU DINULESCU

COPACUL VERONESE

Cernozaurii (2024)

Romanul reprezintă o schimbare radicală de registru față de restul operei: este singurul roman al lui Dinulescu lipsit de orice element autobiografic, o ficțiune totală — un SF cu puternice nuanțe politice. Romanul este însoțit de un univers online propriu — cernozaurii.ro —, cu personaje desenate în 3D și animații, confirmând interesul constant al lui Dinulescu pentru convergența dintre literatură, tehnologie vizuală și experiența interactivă a cititorului.

PRESA DESPRE CERNOZAUURII



• Revistă editată de Consiliul Județean Bacău • Apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România •
• anul 62 (serie nouă) • martie 2025 • 5,00 lei •

• sumar • sumar • sumar • sumar • sumar • sumar • sumar • sumar • sumar • sumar • sumar • sumar •

• **Adrian JICU** – Boeru, privirea de sus și înțelegerea realității (p. 3) • **Carmen MIHALACHE** – La aniversară (p. 4) • **Tamara CONSTANTINESCU** – Cernozaurii – o ficțiune radioactivă (p. 4) • **Ioan DĂNILĂ** – PROPUNERI privind planurile-cadru pentru învățământul liceal (p. 5) • **Sever AVRAM** – O rățacire orfică în Labirintul unei vindecări asumate (p. 6) • **Liviu FRANGA** – Variațiuni pe teme japoneze. Yasunari Kawabata și alții (p. 6) • **Violeta SAVU** – Povestea lui Cezar sau șansa de a fi un personaj (p. 8) • Poezii de **Viorel SAVIN** și **Mihaela GRĂDINARIU** (pp. 8-9) • **Elena CIOBANU** – Mesia ca meserie (p. 9) • **Marius MANTA** – Între grav și foarte grav, când viața se strâmbă la noi (p. 10) • **Valentin IOAN** – Ateneul cultural, în documente de arhivă (p. 11) • **Gabriela GÎRMACEA** – Călătorie cu parfum de epocă (p. 11) • Interviu cu **Anila DAHRIU** (Albania): „Cred că poezia poate fi o modalitate de a face față durerii, mâniei sau nedreptății...” (pp. 14-15) • **Cornel Simion GALBEN** – Remember Agatha Grigorescu-Bacovia (p. 16) • **Ionel NECULA** – O revistă centenară (p. 16) • **Daniel-Stefan POCOVNICU** – Progresul: mod de utilizare (p. 17) • **Gh. N. VASILACHE** – Oameni care au fost: Tudor Pamfile și Grigore Tabacaru (p. 17) • **Ion FERCU** – „Sensul vieții este orice îl faci tu să fie” (p. 18) • **Vasile SPIRIDON** – Despre indiferența ca stare (p. 19) • **Gheorghe IORGA** – Însemnări despre poezia franceză din a doua jumătate a secolului al XX-lea (p. 20) • **Petru CIMPOEȘU** – „Aventura mea în literatură a devenit tot mai solitară...” (p. 21) • **Ionel SAVITESCU** – Note despre monahii Patericului Egyptian (p. 22) • **Dan PETRUȘCĂ** – Despre eșec (p. 23) • Poezii de **Anila Dahriu** (Albania) (p. 24) •

Cunoscută personalitate în lumea teatrului, regizor, scenograf, dramaturg, scenarist, traducător, Radu Dinulescu face parte de ceva timp și din breasla scriitorilor, publicând o serie de romane în care îmbină ficțiunea cu realitatea. Debutul său literar a avut loc în anul 2022, cu romanul *Tegument*, apărut la editura brașoveană Creator, roman de ficțiune, pe care dramaturgul Matei Vișniec îl caracteriza ca fiind „un OZN literar”. Tot în anul 2022 îi apare *Diversiune în eter*, primul volum dintr-o lucrare cu tentă autobiografică, lucrare de anvergură care până în prezent a devenit o „Trilogie gălățeană”, în care Radu Dinulescu își propune să acopere mai multe cinciștine din perioada 1966-1985, transformând persoane reale din existența sa în autentice personaje, imaginând altele, pendulând perpetuu între ficțiune și realitate. După *Diversiune în eter* au venit *Confreria Tropicana*, în anul 2023, și *Copacul Veronese*, în 2024.

Romanul *Cernozaurii*, apărut tot la Editura Creator, în anul 2024, este o „fabulă SF cu personaje radioactive”, după cum punctează Radu Dinulescu. Prezent în roman ca voce a Povestitorului, care separă prin intervenții subsidiare cele cinci părți ale acțiunii, autorul camuflează tragicul într-un comic absurd, într-un roman ce invită la reflectare, paradigmatic spunând printre rânduri cititorilor: „Dacă putem face ceva, ar trebui făcut acum!” Un autentic semnal de alarmă asupra unui pericol distructiv! Acțiunea romanului, „cu de toate”, pornește de la un fapt real:

Tamara CONSTANTINESCU

Cernozaurii – o ficțiune radioactivă

explozia centralei nucleare de la Cernobîl, din anul 1986, autorul brodând, cu unelele unui comic aparent, o poveste ce aminteste de autoritatea nelimitată a dictaturii, de orice fel, a dictatorilor, amintind, într-o oarecare măsură, de romanele lui George Orwell sau de creația cinematografică a lui Andrei Tarkovsky. Vrăjitor al frazei, cu un ritm alert, Radu Dinulescu jonglează cu cuvintele într-o scriere de tip secvențial, filmic, amplificând astfel misterul, pentru a capta interesul cititorului, de orice vârstă ar fi el. „E o șmecherie tehnică pe care o întrebuintează toți cei care scriu, sugerează ceva... și te lasă să aștepti... Cât permite regula dramaturgiei, dacă e un povestitor de calitate și nu un ageamiu...”, subliniază cu dezamantă sinceritate autorul-narator în intervențiile sale către cititor. Originalitatea scrierii sale este amplificată însă și de prezența unor coduri QR, cu informații suplimentare, în ceea ce privește acțiunea și personajele sale, ajutând cititorul să pătrundă edificat în universul complicat și complex al Cernozaurilor.

Radu Dinulescu imaginează în paginile sale un „No means land”, pentru desfășurarea acțiunii, Cernovadia și cartierul ei Mămăliga, sau mai simplu spus – „Zona Mămăligii”, în care, în

urma radioactivității, au loc cele mai neobișnute întâmplări. „În trecutul nebuloz, în Hala 5, o parte din materia care înconjurase o piuliță înșurubată într-un filet metalic ruginit, lung și gros, și care avea la un capăt un robinet, începuse să prindă o formă aproape umană, cu nas, cu ochi. Era clar că anumite lanțuri de ADN se multiplicaseră aidoma unor virusi și, provenind de la humanoizi..., s-au reprodus în forme ce amintesc morfologia și fiziologia umană. Acest prim personaj, pentru că s-a format în jurul unor șuruburi, îl vom numi Filetocapus. [...] La un moment dat... imprecis, în cronologia faptelor, Filetocapus a început să constientizeze că există. [...] O nouă ființă s-a născut... o nouă formă de viață pe Terra, atât de diferită, de humanoizi și totuși, cum se va vedea curând... cu numeroase puncte comune cu ei.”

Comicul se însinuează atât în numele personajelor – Filetocapus, Menghinoraptor, Pistonozaur, Cadranozaurus, Bormasinator, Multijackus, cât și în aspectul lor. Dornici de a stăpâni Universul, șurubozaurii, cu liderul lor Filetocapus, vor să dețină cele mai sofisticate arme: „Vreau ca această centrală în ruină să devină, în cel mai scurt timp, cea mai mare producătoare de bombe nucleare din lume. Vreau ca

Armata Nației să fie cea mai puternică armată din lume, iar Șurubul să fie venerat pe Terra ca un zeu! Biserica noastră e centrala nucleară, altarul e reactorul, iar apa grea e Graalul!” Abilitatea autorului de a potența gradul suspensului este elocvent ilustrată și prin decizia eroilor principali, înzestrați cu puterea de a vorbi în orice limbă sau chiar de a stăpâni un Tub al Timpului, prin dorința lor de a distruge umanitatea, stăpânindu-i pe humanoizi. În acest sens, discursul edificator al lui Filetocapus, un Adolf Hitler al unui univers distopic, un Rex într-un cosmos apocaliptic, devine esența unui pericol iminent: „Astăzi este sfârșitul unei lumi și geneza unei noi cosmogonii... resetate. Șurubul Sacru va domni peste o Terră atomică, într-o eră atomică... va domni peste întreg Universul într-o liniște totală, desăvârșită! Heil Rex! Heil Rex! Să sfârșim cu supremația celui și să instaurăm nuclearhatul! Rasa superioară a Spiralei, a Șurubului... va cuceri Cosmosul! Întreg Universul va fi un mare Șurub, o spirală uriașă de gheață și liniște în care va domni Moartea Termică. Heil! Heil Rex! Heil Rex! Vom fi un punct... întregul univers se va reduce la un punct... Dar dens și important și care va conține... totul... veșnicia... facerea... materia și antimateria... gândirea... mișcarea... energia... începutul și sfârșitul.”

Dincolo de faptul că autorul a disimulat în roman un posibil semnal de alarmă în ceea ce privește viitorul omenirii, cititorul se va amuza, parcurgând „pe nerăsuflăte” paginile cărții, mobilizat de stilul secvențial, de suspans.